

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

IZVJEŠĆE O GLOBALNIM CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA

SVEUČILIŠTE U MOSTARU - 2021./2022.

**IZVJEŠĆE
O GLOBALNIM CILJEVIMA
ODRŽIVOG RAZVOJA
- SVEUČILIŠTE U MOSTARU
- 2021./2022.**

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
2021./2022.

PREDGOVOR – RIJEČ REKTORA	5	10. SMANJENJE NEJEDNAKOSTI	54
UVODNA RIJEČ	6	– Smanjiti nejednakost unutar pojedine države i između država.	
1. SVIJET BEZ SIROMAŠTVA	8	11. ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE	58
– Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima.		– Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima.	
2. SVIJET BEZ GLADI	12	12. ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA	64
– Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu i promicati održivu poljoprivredu.		– Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje.	
3. ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE	16	13. ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE	66
– Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina.		– Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih negativnih utjecaja.	66
4. KVALITETNO OBRAZOVANJE	24	14. OČUVANJE VODENOG SVIJETA	68
– Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve.		– Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj.	68
5. RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	32	15. OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU	70
– Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice.		– Očuvati, obnavljati i promicati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, spriječiti širenje pustinje, zaustaviti i obrnuti proces degradacije tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti.	70
6. ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI	36	16. MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE	74
– Osigurati sanitarne uvjete i pristup pitkoj vodi za sve.		– Promicati miroljubiva i socijalno uključiva društva za održivi razvoj, osigurati dostupnost pravosuđa svima te izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.	74
7. PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA	40	17. PARTNERSTVOM DO CILJEVA	78
– Osigurati svima pristup financijski dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji.		– Ojačati način provedbe, te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj.	78
8. DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST	44		
– Promicati uključiv i održiv ekonomski rast, punu produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve.			
9. INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA	48		
– Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije.			

URED ZA MEĐUNARODNI RANKING SVEUČILIŠTA U MOSTARU

📍 Trg hrvatskih velikana 1
✉ ranking@sum.ba
🌐 https://sdg.sum.ba

Nakladnik

Sveučilište u Mostaru
PRESSUM

Za nakladnika

prof. dr. sc. Zoran Tomić
Rektor Sveučilišta u Mostaru

Glavna urednica

Tonina Ibrulj
Voditeljica Ureda za međunarodni ranking Sveučilišta u Mostaru

Grafičko oblikovanje

Shift Brand Design

Lektura

Josipa Šunjić

Tisak

PRESSUM

Naklada

500 primjeraka

PREDGOVOR – RIJEČ REKTORA

Održivi razvoj je imperativ za budućnost Europe i cijelog planeta. Okvir Globalnih ciljeva održivog razvoja osigurava društvenu koheziju, ekonomski prosperitet i zaštitu okoliša. Obrazovanje, istraživanje i inovacija su ključni elementi održivog razvoja, čime sveučilišta postaju ključni sudionici u ostvarivanju tih ciljeva.

Misija i vizija Sveučilišta u Mostaru se temelje na istraživanju i razvoju, poticanju znanstveno-istraživačkog i umjetničko-stvaralačkog rada kao osnove našeg poslanja u postizanju ciljeva održivog razvoja u svrhu valorizacije i pozicioniranja u europskom i svjetskom akademskom prostoru. Kroz doprinos implementaciji održivog razvoja na svim razinama sveučilišnog djelovanja, stremimo unaprijeđenju ekonomske, ekološke i društvene održivosti.

Svjedočimo svijetu u kojem izazovi održivog razvoja postaju sve izraženiji. U turbulentnom okruženju, Sveučilište u Mostaru predstavlja ovu knjižicu kao autentičan izraz posvećenosti ostvarivanju 17 ciljeva održivog

razvoja. Svjesni smo da se suočavamo s neizbježnim globalnim izazovima koji oblikuju naše doba, a da su sinergija i kreativna revolucija ključni elementi u oblikovanju perspektivnije budućnosti. Ovom spoznajom, ističemo važnost zajedničkog djelovanja i stvaralačkog duha kao temeljnih elemenata našeg puta prema perspektivi protkanoj optimizmom i vidljivim napretkom.

Predstavljamo rezultat našeg nastojanja da prepoznamo važnost održivog razvoja, ali i da konkretno djelujemo. Kroz ovaj sadržaj, analiziramo koliko smo uspješno integrirali ciljeve održivog razvoja u aspekte našeg sveučilišnog djelovanja kroz konkretne inicijative, projekte i aktivnosti, detektiramo naša postignuća, ali i izazove s kojima smo se susreli. Ovo izvešće predstavlja i temelj za daljnje unaprijeđenje naših pristupa i inicijativa. Sveučilište u Mostaru ima ključnu ulogu u oblikovanju održive budućnosti kako u sveučilišnom okruženju tako i u široj zajednici. Kroz povezivanje naših istraživačkih napora i inovacija s obrazovanjem i praktičnom primjenom, vjerujemo da možemo biti pokretači pozitivnih promjena u našem okruženju. Naši studenti su budući lideri i nositelji promjena, a kroz našu obrazovnu misiju potičemo ih na razmišljanje o održivim praksama i vrijednostima.

Sveučilište u Mostaru ne samo da prepoznaje potrebu za održivim razvojem već i čini opipljive i mjerljive korake prema njegovoj implementaciji, postavljajući primjer drugim obrazovnim institucijama u okruženju i društvu u cjelini.

Prof. dr. sc. Zoran Tomić
Rektor Sveučilišta u Mostaru

UVODNA RIJEČ

Izvješće o implementaciji 17 ciljeva održivog razvoja na našem Sveučilištu predstavlja jedan od koraka prema ostvarivanju napretka u tri ključne dimenzije održivog razvoja: društva, gospodarstva i okoliša. U ovom izvješću, prolazimo kroz različite aspekte održivog razvoja, istražujući kako smo uspjeli integrirati ovih 17 ciljeva u našu svakodnevnu misiju obrazovanja, istraživanja i prakse.

Ujedinjeni narodi su kreirali ciljeve održivog razvoja kao univerzalni putokaz za izgradnju svjetlije budućnosti. Naša institucija, obvezana prema visokim standardima etike, odgovornosti i društvene svijesti, prepoznaje svoju ključnu ulogu u ostvarivanju ovih ciljeva. Posvećenost obrazovanju, istraživanju i sinergiji s društvenom za-

jednicom je naš kamen temeljac na kojem gradimo održivu budućnost. Kroz ovo izvješće, istražujemo naša postignuća u svakom od 17 ciljeva održivog razvoja, analizirajući naš napredak, prepreke na koje smo naišli te načine kako unaprijediti naš doprinos. Ovaj dokument pruža uvid u naše napore u smanjenju socijalnih nejednakosti, zaštiti okoliša, promicanju zdravlja i dobrobiti, te razvoju održivih zajednica.

Tijekom izrade ovog izvješća, s ponosom smo svjedočili entuzijazmu, posvećenosti i inovativnosti našeg osoblja, studenata i partnera u zajednici. Njihovi naponi su ključni za našu transformaciju prema održivom sveučilištu koje će služiti kao primjer dobre prakse za druge obrazovne institucije.

Nadamo se da će ovo izvješće ne samo osvijetliti naša postignuća, već poslužiti i kao inspiracija da još dublje zaronimo u izazove i prilike održivog razvoja. Samo zajedno možemo graditi bolju budućnost za naše Sveučilište, našu zajednicu i planetu. Ovaj dokument je rezultat zajedničkog truda i predanosti, a nadamo se da će služiti i kao usmjerenje za buduće generacije lidera i promicatelja održivog razvoja. Nadalje, vjerujemo da će potaknuti daljnju suradnju i angažman naših dionika kako bismo ostvarili viziju održive i prosperitetne sutrašnjice.

Tonina Ibrulj
Voditeljica Ureda za međunarodni ranking
Sveučilište u Mostaru

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

1. SVIJET BEZ SIROMAŠTVA – Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima.

Prvi je cilj održivog razvoja iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima. Siromaštvo je globalni problem i ne odnosi se samo na izostanak novčanih primanja nego se proteže i na probleme kao što su nedostatak obrazovanja, hrane, zdravstvene skrbi, inkluzije, prava na izbor, sigurnosti i dostojanstva.

OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

Jedan od ključnih studijskih smjerova Sveučilišta u Mostaru je studij [Socijalnog rada](#)

pri Filozofskom fakultetu, a brojni kolegiji, primjerice, Siromaštvo i socijalna pomoć stavljaju naglasak na adekvatnu borbu protiv siromaštva i socijalnu inkluziju. Od akademske godine 2018./2019. na Sveučilištu u Mostaru postoji [Karijerno savjetovalište Sveučilišta u Mostaru](#) koje obuhvaća različite aktivnosti vezane za pripremu studenata za tržište rada, pomoć pri profesionalnoj orijentaciji te individualno savjetovanje. Savjetovalište je u lipnju 2022. godine održalo dvije radionice za

maturante na teme: [Odabir studija i zanimanja te Psihološka priprema za studij](#) na kojima je sudjelovalo 56 srednjoškolaca. Nadalje, Sveučilište u Mostaru po pitanju borbe protiv siromaštva, između ostaloga, omogućava stjecanje poduzetničkih vještina s ciljem samozapošljavanja. Pod okriljem Ekonomskoga fakulteta od 2011. godine djeluje [Klub poslodavaca](#) čija je temeljna svrha osigurati bolju i učinkovitiju vezu između poslodavaca i studenata. Također, Sveučilište osigurava besplatni bežični pristup internetu putem [eduroam](#) mreže kako bi svim studentima omogućili besplatan internet i olakšali akademski put. Sveučilište svake godine objavljuje i svoj [Vodič za buduće studente](#) kako bi studentima pojednostavili tranzitno razdoblje i odabir studijskog programa.

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Svoj obol u postizanju prvog cilja održivog razvoja Sveučilište u Mostaru daje kroz različite aktivnosti. Slijedom toga, održana je i [humanitarna zabava](#) za socijalno-ugrožene studente i studente s invaliditetom. Nadalje, na Sveučilištu se redovno održavaju [akcije dobrovoljnog darivanja krvi](#).

Za vrijeme COVID-19 pandemije, u suradnji sa Sveučilištem u Mostaru, [HT ERONET](#) – dugogodišnji tehnološki partner Sveučilišta, osigurao je besplatni mobilni internet za učenike slabijeg imovinskog stanja te 250 tableta za uspostavu Digitalnih učio-

nica i omogućavanje učenja na daljinu za one najpotrebnije na Sveučilištu, a isti se koriste i danas.

Sveučilište je financijski i logistički podržalo projekt osnivanja [Dompesa](#) (Studentskog doma, Pučke kuhinje i Centra za dijalog) s ciljem pomoći studentima slabijeg imovinskog stanja. Projekt je započeo u 2015. godini i još uvijek traje. Studenti Sveučilišta u Mostaru imaju priliku prijaviti se za brojne [stipendije](#) navedene

na stranicama Sveučilišta kao i ostvariti finansijsku pomoć pri studiranju kod različitih institucija, udruga i zaklada kao što su: Udruga Prsten, Fondacija Konrad Adenauer, Zaklada don Vinko Radić, Zaklada „Za mudrost i plemenitost – Pro Sapientia et clementia”, JP Autoceste FBiH i brojne druge.

Projektom „Period”, čije su inicijatorice bivše studentice FZS-a, studenticama Fakulteta zdravstvenih studija osigurani su higijenski ulošci, a dispanzeri s higijenskim ulošcima već su dostupni i postavljeni na fakultetu.

Studenti imaju besplatan pristup raznim uslugama na Sveučilištu, primjerice Studentskoj ambulanti, Dentalnoj klinici, sportskim sadržajima na Kampusu i Sveučilišnoj knjižnici.

POSLOVANJE

Studenti Sveučilišta na raspolaganju imaju i Studentski centar Mostar koji je osnovalo Sveučilište u Mostaru te je u statusu stalne članice Sveučilišta. Sa svojih 179 soba omogućuje ostvarivanje prava na subvencionirano stanovanje. Također, Studentski centar Mostar kroz svoju službu Studentski servis omogućuje privremeno zapošljavanje studenata u skladu sa zakonskom regulativom u brojnim renomiranim tvrtkama iz BiH i Hrvatske.

Senat Sveučilišta u Mostaru osnovao je Fond za socijalno ugrožene studente pod nazivom „Zaklada SUM”. Cilj je Fonda fi-

nancirati školovanje studenata slabijega imovinskog stanja čime bi se u budućnosti većemu broju mladih ljudi omogućilo da studiranje i karijeru započnu na Sveučilištu u Mostaru.

U akademskoj 2021./2022. godini Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru dodijelio je 34 jednokratne finansijske potpore u iznosu od ukupno 17.000 KM, čime je ovo krovno tijelo studenata Sveučilišta pokazalo senzibilitet prema kolegama u potrebi. Djeca branitelja iz Domovinskog rata imaju priliku putem javnog poziva ostvariti pravo na olakšice kod plaćanja naknada na javnim visokoškolskim ustanovama. Ustrojbene jedinice Sveučilišta putem javnog oglasa oslobađaju plaćanja školarine studente slabijeg imovinskog stanja.

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

2 SVIJET BEZ GLADI

2. SVIJET BEZ GLADI

– Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu i promicati održivu poljoprivredu.

OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

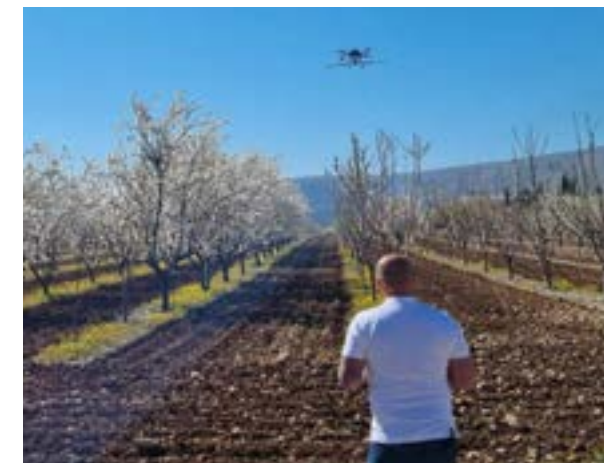
Na Sveučilištu u Mostaru, točnije na [Agro-nomskom i prehrambeno tehnološkom fakultetu](#) trenutačno studira 180 studenata i to na studijskim programima: Nutricionizam, Prehrambeno inženjerstvo, Bili-nogojstvo, Agronomija, Agroekonomika, Zootehnika, Fitomedicina, Vinogradarstvo i vinarstvo. Kroz brojne kolegije podiže se razina svijesti o sigurnosti hrane, poboljšanju kvalitete te se promiče održiva poljoprivreda. Studentima je dostupno pet laboratorija za nastavu i znanstveno-istraživački rad i u njima se provodi oko 30 % ukupne nastave gdje se kroz samostalni praktični rad stječu znanja i vještine. Jedan od njih je i Laboratorij za med otvoren 2015. godine u kojem se po prvi put u BiH može obavljati i peludna analiza meda. Na Agonomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu postoji jedanaest [zavoda](#) koji su temeljne ustrojbene jedinice Agonomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta određene na temelju povezanosti i srodnosti nastavnog, znanstveno-istraživačkog i stručnog rada, a u svom sastavu imaju laboratorije i pokusne poligone.

U kontekstu ovog cilja Sveučilište provodi projekte: [Erasmus+ projekt „Vitalising ICR Relevance in Agriculture Learning – VIRAL](#), [Interreg Mediteran program - PEFMED PLUS](#) i [Mediterranean Diet – When Brand Meets People](#).

APTF je postao prepoznatljiv kao značajan strateški partner realnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora, ali i vladinog i nevladinog sektora s kojim surađuje na temelju sklopljenih ugovora i sporazuma. Potpisano je više [sporazuma](#) o suradnji s relevantnim institucijama iz sedam država Europske unije.

U sklopu Kampusu II u Rodoču, APTF posjeduje 9 hektara nasada i to mješovitih voćnih kultura (jabuka, kruška, šljiva, trešnja, dunja, šipak, višnja, smokva, kupina, aronija, aromatične i ljekovite biljke) te vinograde na površini od 2,5 hektara. Navedeno se primarno koristi kao temelj praktičnog stjecanja znanja studenata. Studenti zajedno s djelatnicima Fakulteta svake godine sudjeluju u [berbi grožđa](#) na Pokušalištu APTF-a u Rodoču.

Udruga pčelara „Matica” Mostar u suradnji s Agonomskim i prehrambeno-tehnološkim fakultetom i Savezom pčelara HNŽ-a organizirala je [Šesti međunarodni pčelarski sajam](#) „VI. Dani hercegovačkog meda, Mostar 2022”.

U suradnji s Češkim Sveučilištem prirodnih znanosti Sveučilište je uključeno u projekt *Support of scientific and pedagogical activities at University of Mostar and University of Džemal Bijedić*, koji financira Češka razvojna agencija. U sklopu projekta održana je [Ljetna škola za studente I., II. i III. ciklusa agronomije i prehrambene tehnologije](#). Brojne studentske udruge kroz svoje aktivnosti educiraju o pravilnoj prehrani, bave se volonterskim i stručnim radom. Održana je humanitarna akcija [Doručak s ljubavlju](#) koju organizira udruga *Vedri osmijeh*, Ured za studente s invaliditetom Sveučilišta u Mostaru i studenti logopedije i socijalnoga rada Filozofskoga fakulteta.

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Nadalje, od 1. siječnja 2022. godine svi studenti Sveučilišta, neovisno o boravku u studentskom domu, [imaju pravo na prehranu](#) u studentskom restoranu Studentskog centra Mostar koji dnevno podijeli oko 2.000 obroka. To je pokazatelj kako Sveučilište kontinuirano radi na poboljšanju prehrane studenata.

Nakon potpisivanja Ugovora između Mađarske tvrtke MouldTech Systems, na Pokušalištu Agronomskoga i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru djelatnici tvrtke MouldTech demonstrirali su rad [drona za poljoprivredne svrhe](#).

U sklopu projekta [PEFMED](#), Agronomski i Prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru nastoji podizati svijest o

utjecaju tradicionalne proizvodnje hrane na okoliš, prenositi znanja poljoprivrednim proizvođačima hrane, klasterima i javnim institucijama te u svrhu osiguranja održivog plana. Također, potpisan je [protokol o suradnji](#) s Federalnim Agromediteranskim zavodom koji je iskazao interes za buduću suradnju u aktivnostima smanjenja utjecaja poljoprivredno-prehrambene proizvodnje na okoliš.

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

3 ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

3. ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE – Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina.

Doprinos zdravlju i blagostanju Sveučilište daje kroz razne sporazume potpisane s relevantnim institutima, zavodima, udrugama iz oblasti zdravstva, kao i obrazovanjem budućih zdravstvenih djelatnika te znanstvenim istraživanjima.

Sveučilište je u više navrata organiziralo [cijepjenje protiv COVID-19 virusa](#) za nastavno, nenastavno osoblje i studente Sveučilišta.

OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

Vidljivost utjecaja Sveučilišta na zdravlje i blagostanje očituje se kroz studentske programe na tri biomedicinska fakulteta: [Medicinski fakultet](#), [Fakultet zdravstvenih studija](#) te [Farmaceutski fakultet](#) koji kroz svojih deset studentskih programa na sva tri ciklusa visokog obrazovanja pripremaju za tržište rada buduću kadru u različitim poljima zdravstva. Od posebnog interesa je [Studij medicine na engleskom jeziku](#) koji potiče međunarodnu suradnju te podiže kvalitetu samog studija.

Pored biomedicinskih fakulteta nemjerljiv doprinos daje i pridružena članica Sveučilišta u Mostaru, [Sveučilišna klinička bolnica](#)

[Mostar](#) koja prati praktični rad i usavršavanje studenata.

U sklopu Medicinskog fakulteta, a u suradnji sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom osnovana je [Klinika za dentalnu medicinu](#) kao nastavna baza za studente dentalne medicine i učenika Srednje medicinske škole u Mostaru. U Klinici se provode integralni programi specijalizacija u stomatologiji. Od posebnog je značaja činjenica da se u ovoj klinici mogu liječiti i djeca s poteškoćama u razvoju. Također, klinika pruža besplatnu dijagnostiku i liječenje za sve građane i to u terminima kliničkih vježbi. Usto, postoji i [Citogenetički laboratorij](#) te [Centar za medicinu spavanja](#) – prvi u BiH koji omogućava dijagnostiku i liječenje poremećaja spavanja. Od 2017. godine na Medicini se pokrenulo otvaranje [Laboratorija za molekularnu dijagnostiku](#), čime Sveučilište potvrđuje svoje usmjerenje, odnosno uvođenje inovativnih tehnologija u biomedicinu, a samim time i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici.

Biomedicinski fakulteti proveli su projekte koje je financiralo Federalno ministarstvo znanosti i obrazovanja:

„Utjecaj cijepljenja i kroničnih bolesti na razinu SARS-CoV-2 u stolici bolesnika s COVID-19“

„Antimikrobna rezistencija *B. melitensis* tijekom COVID-19 pandemije u Bosni i Hercegovini“

“Post COVID-19 sindrom i struktura dijagnoza bolesnika liječenih u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar”.

Kvalitetu studija, a kao ishod kvalitete zdravstvenog sustava, podižu i sporazumi koje je Medicinski fakultet sklopio s

Domom zdravlja Tomislavgrad, Kliničkim bolničkim centrom Split i Hrvatskom komorom dentalne medicine te Pennsylvanija State University College of Medicine. A ključni sporazum potpisan 2022. godine svakako je [sporazum o suradnji s Nacionalnim sveučilištem medicinskih znanosti](#), javnim sveučilištem iz Pakistana.

Sveučilište je u razdoblju 2020. – 2022. godine bilo partner IPA projekta „[MADE – Mobile Access Dental Clinic](#)“, u kojem je Sveučilište bilo odgovorno za zajednički

program obuke koji se temelji na Ciljevima u 2020. za bolje oralno zdravlje u Europi i to primarno kroz svoju Dentalnu kliniku na Medicinskom fakultetu. Cilj ovoga projekta bio je razviti zajednički preventivni pre-kogranični program u okviru dentalne medicine za poboljšanje oralnog zdravlja stanovništva Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Sveučilište u Mostaru, odnosno Medicinski fakultet održao je u navedenim zemljama obuku za 75 stručnjaka iz područja dentalne medicine. Pored toga, održane su [radionice i obuka](#) za studente koji su nakon usvojenih znanja proveli program o poboljšanju oralnog zdravlja u javnim institucijama. Održane su prezentacije u vrtićima, školama i visokoškolskim ustanovama, a nakon radionica provedene su aktivnosti Pokretne stomatološke klinike. Pokretnom stomatološkom klinikom – Zubobusom posjetilo se 10 općina u Hercegovačko-neretvanskoj i Zapadnohercegovačkoj županiji. Zubobus je bio na javnim lokacijama u gradovima, a obavljali su se stomatološki pregledi stanovništva te preventivni zahvati. Kroz radionice i uz pomoć pokretne stomatološke klinike nastojala se podići svijest stanovništva o oralnom zdravlju, pravilnom održavanju oralne higijene i važnosti redovnih stomatoloških pregleda. U sklopu Dentalne klinike Medicinskog fakulteta u Mostaru od 2019. djeluje [Ambulanta za osobe s poteškoćama u razvoju](#). Ambulanta pruža stomatološke usluge – čišćenje mekih i tvrdih zubnih naslaga, sa-

nacije karijesa, ekstrakcije zuba, protetske nadomjeske za pacijente s poteškoćama u općoj anesteziji. Trenutačno Ambulanta ima ugovor za zavodima za zdravstveno osiguranje Hercegovačko-neretvanske, Zapadnohercegovačke i Hercegbosanske županije.

Sveučilište je partner na projektu [IQPharm – Inovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina](#) (2020. – 2024.) koji sufinancira Erasmus+ program Europske Unije. IQPharm je [nacionalni projekt](#) koji je fokusiran na podizanje kvalitete i modernizaciju studija farmacije na javnim sveučilištima u Bosni i Hercegovini.

Projekt „[Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini](#)“ (ProSes) koji se provodi na Fakultetu zdravstvenih studija, uključuje aktivnosti: edukacije mentora kliničkih vještina, stipendiranje studenata II. i III. ciklusa studija zdravstvene njege te izradu Priručnika standardnih operativnih procedura (SOP) zdravstvene njege. Jedan od osnovnih zadataka [Projekta ProSes](#) je ulaganje u visoko obrazovanje medicinskih sestara kao jedan od načina jačanja profesije i unaprjeđivanja kvalitete zdravstvenih usluga, a projekt financira Vlada Švicarske.

Održan je [Peti kongres psihijatar Bosne i Hercegovine „Psihijatrija u svijetu promjena“](#) u suradnji sa Sveučilištem u Mostaru. Na Fakultetu zdravstvenih studija postoji [Pravilnik o vrednovanju i poticanju znanstvenih aktivnosti](#) čija je svrha regulirati

financiranje znanstvenih i stručnih projekata iz oblasti zdravstva, a sve s ciljem poticanja znanstvenih aktivnosti. U području biomedicine na Sveučilištu su aktivni časopisi: [Zdravstveni glasnik i Annals of Biomedical and Clinical Research](#).

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Biomedicinski fakulteti Sveučilišta, odnosno ustrojbene jedinice Fakultet zdravstve-

nih studija (FZS), Farmaceutski fakultet i Medicinski fakultet (MF) trenutačno broje 1846 studenata. Na Fakultetu zdravstvenih studija preddiplomski studij završilo je 336 studenata, a magistriralo njih 152. Na Medicinskom fakultetu diplomiralo je ukupno 80 studenata, a na Farmaceutskom fakultetu 21 student.

Darivanje krvi jedna je od brojnih aktivnosti koje se kontinuirano provode na Sveučilištu više puta godišnje na svim ustrojbenim

jedinicama u suradnji sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom Mostar.

Sveučilište skrbi i o samom zdravlju studenata stoga postoji [Studentska ambulanta](#) koja pored obiteljske medicine i stomatologa ima angažiranog i psihologa. Početkom 2022. godine na Filozofskom fakultetu održana je radionica na temu „[Mentalno zdravlje studenata](#)“, a na samom fakultetu djeluje i [Savjetovalište za studente](#) koje pruža različite oblike potpore i pomoći studentima Sveučilišta, a pružaju je djelatnice Studija psihologije. [Mentalist – udruga studenata psihologije Sveučilišta u Mostaru](#) jedna je od brojnih udruga koje se bave promicanjem važnosti mentalnog zdravlja. Brojne studentske udruge provode različite aktivnosti s ciljem promocije zdravog načina života i prevencije bolesti, a jedna od njih je i HSSA – Udruga studenata Fakulteta zdravstvenih studija koja skoro desetljeće tradicionalno obilježava [Dane zdravlja](#) u sklopu kojih su 2022. godine održane radionice: „Početna reanimacija i osnove prve pomoći“, „Stres i suočavanje sa stresom za vrijeme studija“, održan je i prvi simpozij studenata fizioterapije pod nazivom „Edukacija je terapija“ kao i projekt mjerenja glukoze u krvi i tlaka za studente i građane. Upravo kroz studentske udruge njeguje se volontiranje studenata. [Udruga studenata Medicinskog fakulteta BoHeMSA](#) je s ciljem podizanja svijesti održala predavanje povodom obilježavanja [Međunarodnog dana borbe protiv karcinoma](#) pod

nazivom „Screening metode u prevenciji zloćudnih tumora“ te obilježila [Svjetski dan AIDS-a i Svjetski dan osoba s Down sindromom](#). Također, na Medicinskom je fakultetu BoHeMSA održala i [radionicu na temu PAPA testa](#) s ciljem prevencije karcinoma i promocije zdravlja.

U suradnji studentskih sekcija PHARMiON i SSHM održano je [interaktivno predavanje „Lijekovi izvanbolničke hitne medicinske pomoći“](#) kojemu je prisustvovalo oko 70 studenata kliničkih godina Medicinskog fakulteta, ali i studenata Farmaceutskog fakulteta i Fakulteta zdravstvenih studija. U sklopu Dana Sveučilišta obilježeno je 10 godina [Ureda za studente s invaliditetom](#) koji broji 29 studenata s različitim oblicima invaliditeta, a čije ideje, inicijative i zahtjeve Sveučilište nastoji oslušivati s posebnom pažnjom. Pod okriljem Strategije Sveučilište intenzivno radi na adaptaciji Kampusu za studente s invaliditetom.

Na tragu Zakona¹ iz 2022. godine koji regulira zabranu pušenja u Federaciji BiH, Sveučilište je pokrenulo procedure s ciljem zabrane pušenja na Kampusu, a sve kako bi se i kroz taj segment dodatno zaštitilo zdravlje te promovirao zdrav način života.

SPORT I SPORTSKE AKTIVNOSTI

Sport ima esencijalnu ulogu na Sveučilištu. Fakultet prirodoslovno-matematičkih

i odgojnih znanosti (FPMOZ) u Kampusu II – Rodoč posjeduje tri dvorane, nogometno igralište s četiri atletske staze, terene za košarku, rukomet, odbojku, tenis te zatvoreni i otvoreni bazen. Sve navedeno mogu koristiti svi studenti Sveučilišta, kao i ostali građani. Pod okriljem Sveučilišta djeluju i brojni sportski klubovi. Jedan od takvih klubova je primjerice [taekwondo klub Student](#) Studentskog centra Mostar koji je na Sveučilište donio čak tri pehara i 6 medalja s Prvenstva Federacije BiH 2022. godine. Studentski zbor Sveučilišta tradicionalno održava [Sveučilišnu malonogometnu ligu](#) te brojna druga natjecanja i sportske turnire čiji je jedan od ciljeva promocija zdravog načina života, a jedan od takvih projekata je i utrka [Wings for Life](#) čiji je glavni cilj skrenuti pozornost na ozljede leđne moždine i prikupljanje sredstava za istraživanja koja se provode s ciljem pronalaska lijeka. Uposlenim djelatnicima Sveučilišta omogućen je [besplatan pristup Arena Sport Centru](#) – rekreacijskom centru koji djeluje na najvišim europskim standardima u svrhu poticanja tjelovježbe i zdravog načina života.

Senat je donio [Pravilnik o studiranju vrhunskih sportaša](#) kojim se uređuju prava, obveze i dužnosti studenata koji su ujedno i vrhunski sportaši te se osigurava usklađivanje sportskih obveza prema ustrojbenoj jedinici na kojoj studiraju. Ovo institucionalno rješava probleme studenata sportaša na Sveučilištu i omogućava im da pored

¹ Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (“Službene novine FBiH”, broj 38/22).

vrhunskoga bavljenja sportom mogu uspješno organizirati i svoje studiranje. Akademske godine 2021./2022. Sveučilište je dodijelilo i dvije [Rektorove nagrade za sport](#) čime potiče sportske uspjehe i izvrsnost studenata.

Na Sveučilištu aktivno djeluje i [Sportski savez Sveučilišta u Mostaru](#) koji daje još veći zamah i pomaže i razvoju sporta na Sveučilištu, kako vrhunskoga tako i amaterskoga, i na neki način promovira i naš Studij kineziologije koji se izvodi na FP-

MOZ-u. Sveučilište u Mostaru i Sveučilišni rukometni klub Zrinjski Mostar potpisali su [Sporazum o suradnji](#) na sportskom, edukativnom, stručnom, razvojnom, istraživačkom i znanstvenom području. Ovim Sporazumom rukometni klub Zrinjski postaje dio Sportskog saveza Sveučilišta u Mostaru. Studenti Sveučilišta sudjelovali su na [Europskim sveučilišnim igrama](#) koje su obuhvatile više od 6.000 natjecatelja iz 46 država.

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

– Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve.

Kvaliteta je na samom vrhu prioriteta Sveučilišta. Stoga, u pogledu ovog cilja, Sveučilište kroz različite aktivnosti, programe i projekte u kojima sudjeluju sve ustrojbene jedinice pruža holistički pristup kvalitetnom obrazovanju. Budući da je kvaliteta jedna od ključnih pretpostavki Europskog prostora visokog obrazovanja kao pojma te jedan od temeljnih preduvjeta uspješne realizacije Bolonjskog procesa, Sveučilište u Mostaru teži visokoj kvaliteti nastavnog procesa, znanstveno-istraživačkog i stručnog rada te svih ostalih procesa na Sveučilištu.

OBRAZOVANJE, ISTRAŽIVANJE I LJUDSKI RESURSI

Sveučilište njeguje, potiče i promiče kulturu kvalitete te provodi procese internog osiguranja kvalitete, definirajući sustav za osiguranje kvalitete te potičući sve njegove dionike na uključenost i suradnju. Posebne napore za održavanje i unaprjeđenje kvalitete ulaže Ured za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete.

Afirmaciju kvalitete Sveučilište je dobilo i kroz akreditaciju Agencije za znanost i viso-

ko obrazovanje Republike Hrvatske 2017. godine, akreditaciju Austrijske agencije za osiguravanje kvalitete i akreditaciju (AQA) te [institucionalnu akreditaciju 2020](#). Sveučilište u Mostaru je vidljivo u [bazi EQAR-a](#), Europskog registra za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja koji uključuje nacionalne agencije za osiguranje kvalitete koje su članice ENQA-e.

Na Sveučilištu u Mostaru aktivno je [158 studijskih programa](#) i to: 71 na I. ciklusu, 69 na II. ciklusu, 5 na integriranom studiju te 13 na III. ciklusu.

Nastavnici Sveučilišta sudjeluju u [IPA projektu „Obrazovanje za zapošljavanje u BiH”](#) (2020. – 2023.). Točnije, cilj je ovog projekta pridonijeti razvoju ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada u Bosni i Hercegovini.

U srpnju 2022. godine završen je četvrti ciklus [TRAIN+ programa](#), odnosno programa za cjeloživotno učenje u području pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija nastavnog osoblja Sveučilišta u Mostaru. Kroz dva ciklusa u akademskoj 2021./2022. godini certifikate je dobilo 56 polaznika.

Kvalitetu obrazovanja svojevrsno optimizira i angažman vanjskih suradnika, točnije njih 718 s više od 12 obrazovnih institucija. Od ukupnog broja vanjskih suradnika, njih 58% dolazi s obrazovnih ustanova van BiH, dok oko 50 nastavnika sa svih javnih univerziteta u BiH surađuje sa Sveučilištem u Mostaru.

Tijekom akademske godine održane su dvije [klauzure](#) novog saziva Senata, a cilj istih je koordinacija i informiranje svih dionika o ciljevima koji će pridonijeti razvoju Sveučilišta. Sveučilište svojim klauzurama teži prema izvrsnosti te svojom proaktivnošću pokazuje da je spremno na izazove suvremena sustava obrazovanja.

[Vijeće bivših rektora](#) čine rektori Sveučilišta iz razdoblja od 1992. pa sve do danas koji su, okupljeni u vijeće, nastavili svoju misiju razvoja Sveučilišta. Isto tako, kao savjetodavno tijelo djeluje i [Vijeće profesora emeritusa](#) kojega čine 23 nositelja počasnoga

zvanja profesora emeritusa, koji daju svoj obol razvoju, rastu i napretku Sveučilišta. Jedan od ključnih stupova Sveučilišta je [Centar za cjeloživotno obrazovanje](#) čiji je glavni cilj omogućiti polaznicima stjecanje dodatnih znanja i vještina te stvarati kulturu cjeloživotnog učenja kod studenata, uposlenika, ali i same zajednice, čime Sveučilište pruža besplatan pristup obrazovnim resursima. Stoga postoje tri vrste programa cjeloživotnog učenja na Sveučilištu: za studente, za djelatnike Sveučilišta i za vanjske korisnike. Jedan od ciljeva jest i suradnja s javnim institucijama i gospodarstvenim sektorom u provođenju različitih oblika formalnih i neformalnih programa, što izravno implicira kako Sveučilište odgovara na potrebe trajnog usavršavanja kroz **formalne, neformalne, in-house i otvorene programe**. U sklopu Centra djeluje [SUM Akademija](#) koja je počela s radom u 2022. godini koja provodi programe: Žene i vod-

stvo, Poduzetništvo žena, Microsoft Office i Google G Suite alati za početnike i napredne te EU projekte. SUM Akademiju je u 2022. godini uspješno završilo 242 polaznika. Pored SUM Akademije, 151 polaznik uspješno je završio programe: Hrvatski znakovni jezik 1, Hrvatski znakovni jezik 2 i Skrb o djeci s teškoćama u razvoju: interdisciplinarni pristup u rehabilitaciji u sklopu Centra.

Sveučilište je posebnu pažnju posvetilo [priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja što pobliže definira Pravilnik i Vodič](#).

U suradnji s Federalnim ministarstvom zdravstva na Ekonomskom fakultetu provodi se [kontinuirana profesionalna edukacija iz zdravstvenog menadžmenta](#) koja je namijenjena za pojedince koji obnašaju funkcije ravnatelja zdravstvenih ustanova. Sveučilište je iznimno ponosno na [SUM TV](#) – Televiziju Medijskog centra Sveučilišta u Mostaru. SUM TV je prvenstveno usmjeren na proizvodnju obrazovnog programa, ali kroz informativnu komponentu prikazuje brojna događanja i korisne informacije sa Sveučilišta i šire zajednice. U sklopu SUM TV praktičnu nastavu obavljaju studenti, posebno studenti Odnosa s javnošću i Novinarstva. Snima se, emitira i mnoštvo zanimljivih televizijskih priloga, čak pet emisija tjedno: [Sport puls](#), [Tour d'Culture](#), [Studentski objektiv](#), [SUM Sova](#), [SUM Alumni](#) te jednom mjesečno – SUM IT, radionice za nastavno osoblje koje omogućavaju

praktične savjete u provedbi digitalizacije sustava obrazovanja. Internetska televizija Sveučilišta u Mostaru tehnički je moderno opremljena suvremenom režijom, s čak 14 kamera, 4 studija te ostalom adekvatnom opremom.

Neophodno je spomenuti i Portal za akademsko udruživanje časopisa [SUMPAUK](#) - sustav koji ima ulogu središnjeg portala za pristup znanstvenim i [stručnim časopisima](#) na Sveučilištu u Mostaru.

Bogatstvo Sveučilišta ogleda se i u [Sveučilišnoj knjižnici](#) koja broji više od 17.000 naslova koji su vidljivi u [online katalogu](#). Usluge Knjižnice mogu koristiti studenti, uposlenici i ostali.

STUDENTI I DRUŠTVENI DOPRINOS

Na Filozofskom fakultetu se na nastavničke smjerove Engleski jezik i književnost, Filozofija, Hrvatski jezik i književnost, Latinski jezik i rimska književnost, Njemački jezik i književnost, Povijest, Povijest umjetnosti, Ruski jezik i književnost i Talijanski jezik i književnost preddiplomskog i diplomskog studija upisalo 483 studenata, a ukupno 169 studenata steklo je zvanje prvostupnika i magistra tih smjerova.

Na Akademiji likovnih umjetnosti upisano je ukupno 12 studenata na diplomski studij nastavničkih smjerova slikarstva, kiparstva i grafike, a ukupno je 29 studenata magistriralo. Na FPMOZ-u se obrazuju budući kadrovi na nastavničkim smjerovima: Biologija, Pe-

dagogija, Fizika, Geografija, Glazba, Informatika, Kineziologija, Matematika i Razredna nastava. Njih 275 koji su diplomirali u akademskoj godini 2021./2022. obrazovat će neke nove generacije.

Studentski zbor je u ljetnom semestru organizirao deset različitih [besplatnih tečajeva](#) koje je pohađalo 513 studenata, a najveći interes iskazan je za tečaj Engleskog jezika te tečaj Grafičkog dizajna.

Tradicionalno su kroz svibanj 2022. godine održane [smotre](#) za srednjoškolce, s ciljem predstavljanja fakulteta i studijskih programa kako bi im se olakšao odabir studija, odnosno životnog usmjerenja.

Na APTF-u je održan [Znanstveni dan](#) u sklopu kojeg su organizirane radionice i interaktivna predavanja za učenike osnovnih i srednjih škola.

[Alumni klub Sveučilišta u Mostaru](#) okuplja diplomirane studente kako bi nastavili promicati ugled Sveučilišta, čuvati tradiciju, uspostavljati suradnju Sveučilišta i sličnih obrazovnih, razvojnih i istraživačkih institucija u zemlji i svijetu kao i institucijama u kojima rade bivši studenti. Alumnisti Sveučilišta u Mostaru i dalje sudjeluju u razvoju Sveučilišta kroz institucije, organizacije, gospodarske subjekte u kojima rade što je praksa svih sveučilišta.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Sveučilište je član ili pridruženi član [18 međunarodnih mreža](#) kroz koje podiže kvalitetu obrazovanja, širi projektne aktivnosti i integrira iskustva vanjskih partnera u svoj sveobuhvatni rad.

Na Sveučilištu se u akademskoj godini 2021./2022. izvodilo 539 kolegija na stranom jeziku. A impozantna je brojka od 74 potpisana [sporazuma](#) s partnerskim Sveučilištima odnosno visokoobrazovnim institucijama.

U kontekstu međunarodne suradnje ključno je spomenuti [Međunarodni zajednički prekogranični interdisciplinarni doktorski program u obrazovnim i komunikacijskim znanostima](#) te [Međunarodni zajednički prekogranični interdisciplinarni doktorski studij međunarodnih ekonomskih odnosa i menadžmenta](#).

Na Sveučilištu je trenutačno potpisano 137 sporazuma s nastavnim bazama i drugim organizacijama te 118 Erasmus+ sporazuma. U akademskoj 2021./2022. godini potpisano je 40 međusveučilišnih sporazuma te 30 Erasmus+ sporazuma.

O kvaliteti obrazovanja dovoljno govori i podatak kako je u akademskoj godini 2021./2022. od ukupnog broja upisanih studenata na Sveučilištu njih 14,4 % bilo stranih studenata, a taj postotak je za bruto iznosio 21,7 %. Trenutačno na Sveučilištu studira 16 % stranih studenata, čime Sveučilište ponosno svjedoči porastu broja studenata koji dolaze van BiH.

U sklopu međunarodnih razmjena, u akademskoj godini 2021./2022. Sveučilište je ostvarilo 52 dolaznih te 41 odlaznih razmjena studenata, 18 odlaznih i 56 dolaznih razmjena nenastavnog osoblja te 108 odlaznih i 42 dolaznih razmjena nastavnog osoblja. U lipnju je održan [II. Međunarodni tjedan mobilnosti](#). Ovaj događaj u organizaciji Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru okupio je 30 sudionika partnerskih sveučilišta iz Španjolske, Austrije, Rumunjske, Češke, Mađarske, Poljske, Njemačke i Hrvatske.

Studenti doktorskih studija Sveučilišta u Mostaru sudjelovali su na [Radboud Summer School in Social Research Methods](#) na Sveučilištu Radboud iz Nijmegena u Nizozemskoj na kojoj je sudjelovalo više od 400 sudionika. Sveučilište je partner projekata: [„Strengthening capacities for the implementation of dual education in BH higher education”](#) (2020. – 2024.) te [„Development of part-time and short cycle studies in higher education in Bosnia and Herzegovina – PARTISH”](#) koji se provode u sklopu Erasmus+ programa – Jačanje kapaciteta visokog

obrazovanja.

Na Sveučilištu se provodi [projekt Educating Science Teachers for all / ESTA \(2020-2024\)](#) čiji je cilj osnažiti kompetencije profesora na sveučilištima u partnerskim zemljama (BiH, Filipini i Gruzija) kako bi usvajanjem novih alata i vještina kroz inovativni pristup svoja znanja prenijeli na studente i nastavnike na nižim razinama obrazovanja.

Ekonomski fakultet je 14. – 17. srpnja 2022. godine bio [domaćin IX. Susreta katedri za računovodstvo ekonomskih fakulteta zemalja regije](#), na kojima se razgovaralo o ulozi računovodstva i financija u uvjetima neizvjesnosti u kojima se nalazi globalna ekonomija i BiH.

DIGITALIZACIJA OBRAZOVANJA

Senat Sveučilišta donio je Odluku o uvođenju e-iskaznice, što je u povijest poslalo stare indekse u papirnom obliku. Iskaznica je sredstvo identifikacije i dokaz pripadnosti sveučilišnoj obitelji te je dio projekta Europske studentske iskaznice. Ovo je jedan od projekata kojima Sveučilište ostvaruje svoju viziju kao moderno europsko e-Sveučilište te potvrđuje liderstvo u digitalnoj transformaciji obrazovanja. Prva serija [sveučilišnih e-iskaznica](#) uručena je studentima s invaliditetom u siječnju 2022. godine. [ISS](#) – Informacijski sustav Sveučilišta je „srce” našeg Sveučilišta. [SUMIT – Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta](#)

[u Mostaru](#) brine se da ISS funkcionira te olakšava studiranje, izvođenje nastave, ali i svih relevantnih procesa. [SUMIT eDnevnik](#) jedan je od projekata SUMIT-a koji pruža detaljan pregled bitnih podataka za pojedinu funkciju, a projekt je ključan za 134 škole i obuhvaća 40.000 učenika. [CARNET Omega](#) je sustav koji se radi u programu e-Škole i dio je sveobuhvatnog programa modernizacije hrvatskog školskog sustava naziva: „e-Škole: Cjelovita informatizacija procesa poslovanja škola i nastavnih procesa u svrhu stvaranja digitalno zrelih škola za 21. stoljeće”. Omegu će koristiti više od 500.000 korisnika, nastavnika i učenika u 1318 škola u Republici Hrvatskoj. Dio je to projekta „e-škole” čiji je nositelj CARNET koji je 2020. godine proglašen [najboljim EU projektom](#) u kategoriji „Vještine i obrazovanje za digitalnu Europu” u organizaciji Europske komisije. Sveučilište je u sustavu [eduroam mreže](#) koja, između ostalog, omogućava svima na kampusima besplatan Wi-Fi. A početkom akademske godine 2021./2022. potpisan je sporazum o suradnji s [CARNET](#)-om. Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET već čitav niz godina sudjeluje u međunarodnim projektima pod nazivom GÉANT (Multi-Gigabit European Academic Network) koje sufinancira Europska unija, a sami konzorcij GÉANT ostvaruje izravnu povezanost s više od 50 milijuna kolega iz 40 europskih zemalja te više od 10.000 istraživačkih i obrazovnih ustanova.

Sustav za online učenje Sveučilišta u Mostaru SUMARUM broji skoro 19.000 korisnika (više od 1400 nastavnika), više od 3.000 otvorenih virtualnih kolegija i 137.000 datoteka postavljenih na sustav SUMARUM. Studentima je osigurano stjecanje kompetencija kroz preko 100 sveučilišnih izbor-nih kolegija, prema ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje i u skladu s preporukama Vijeća Europe. U sklopu projekta SCIENTIX na Sveučilištu u Mostaru u prostorijama FPMOZ-a održala se edukacija za nastavnike koji se žele educirati o načinima pristupa učenju kroz igru (za djecu uzrasta 6 do 10 godina). Svi polaznici Edukacije „Lego WeDo” dobili su potvrdu o sudjelovanju, jer je Sveučilište u Mostaru nacionalna kontaktna točka za projekt SCIENTIX u koji je uključeno 28 zemalja. Prilagođavanje obrazovnog sustava sveprisutnoj digitalizaciji i tehnološkom

razvoju neminovnost je kako bismo sutra imali kadrove koji su spremni ići u skladu s razvojem naprednih tehnologija. Sveučilište svaki mjesec objavljuje new-sletter koji sažima ključne aktivnosti koje provodi, a sve s ciljem dodatnog informiranja svih aktera visokoobrazovnog sustava. Sveučilišni news portal - SUM SOVA, koncipiran kao platforma vijesti s cijelog Sveučilišta i svojevrсна news agencija, zajedno sa SUM TV, sveučilišnim novinama Universitas Mostariensis i proizvodnjom radijskih sadržaja na SUM radiju čini produkcijski dio Medijskog i istraživačkog centra SUM-a. Od posebnog interesa su Studij medicine na engleskom jeziku te doktorski studij Građevine na engleskom jeziku koji potiču međunarodnu suradnju te podižu kvalitetu samog Sveučilišta.

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

5 RODNA RAVNOPRAVNOST

5. RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

– Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice.

Briga za sve, uključivost i dostojanstvo utkani su u temelje Sveučilišta. Na svom putu k modernom europskom sveučilištu, Sveučilište kontinuirano radi na nultoj toleranciji na diskriminaciju po bilo kojoj osnovi. Kao stup društva i države, Sveučilište ima, i bespogovorno nosi, odgovornost za napredak i pravednost kako sadašnjosti tako i budućnosti. Na Pravnom fakultetu održana je promocija knjige „[Izazovi integracije rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: Protiv rodno uvjetovanog nasilja](#)“. Knjiga je rezultat prvog regionalnog istraživanja u sklopu projekta [UNIGEM](#) u kojem sudjeluje i Sveučilište u Mostaru. Cilj projekta je unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici, prevencija i borba protiv rodno zasnovanog nasilja, diskriminacije i seksualnog uznemiravanja, a istraživanje je provedeno na 18 sveučilišta u BiH, Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori. Realizacija projektnih ciljeva trajat će četiri godine te predviđa i istraživanje o stanju rodne ravnopravnosti na sveučilištima prije i nakon implementacije ovoga projekta. U sklopu projekta održane su i [online radionice](#) na temu Rodna ravnopravnost na tržištu rada, Informiranje i upoznavanje s kampanjom „16 dana aktivizma“ i Pravni okvir rodne ravnopravnosti

u Bosni i Hercegovini. U sklopu kampanje održano je preko 80 aktivnosti kao što su okrugli stolovi, radionice, tribine, debate, izložbe, plesni performansi, simulacija suđenja o slučaju rodno zasnovanog nasilja, kvizovi te video projekcije. Fondacija TPO iz Sarajeva u suradnji sa Sveučilištem u Mostaru u okviru Projekta sveučilišne i rodno osviještene politike (UNIGEM) organizirala je [Trening nesvjesne pristranosti](#). Sudionici su imali priliku čuti predavanja i webinare profesora sa Sveučilišta Stanford iz Kalifornije o raznim temama vezanim za pristranost i visoko obrazovanje kao i psihološku sigurnost. Sveučilište je bilo [suoorganizator Međunarodne konferencije „Usprkos strahu i tišini: univerziteti protiv nasilja“](#) koja je okupila znanstvenike koji istražuju rodna pitanja u području visokog obrazovanja. Senat Sveučilišta u Mostaru usvojio je [Akcijski plan rodne ravnopravnosti](#) na Sveučilištu u Mostaru koji pruža smjernice za postizanje spolne ravnopravnosti na Sveučilištu te unaprjeđuje integraciju ravnopravnosti u smislu poticanja i razvijanja karijera. Plan definira četiri strateška područja: Institucijsku kulturu rodne ravnopravnosti, rodnu ravnopravnost u uče-

nju i podučavanju, rodnu ravnopravnost u znanstvenom i umjetničkom istraživanju te harmonizaciju privatnog života i poslovnih obaveza. Također, postoji i dokument Sveučilišta „[Kako prepoznati i postupiti ako se dogodi nasilje zasnovano na spolu? Što je nasilje zasnovano na spolu?](#)“ koji potiče da se svako nasilje zasnovano na spolu prijavi te pokazuje jasno da je Sveučilište mjesto nulte tolerancije kada se radi o nasilju. U 2022. krenuo je projekt cjeloživotnog učenja usmjeren isključivo na žene – [SUM Akademija](#).

U svojim dokumentima i aktima Sveučilište naznačuje kako se korištenje muškog oblika riječi i pojmova jednako odnosi na muški i ženski spol.

[Etički kodeks](#) definira kako je nedopustiv svaki oblik neposredne i posredne diskriminacije. A [Pravilnik o radu](#) u svom meritumu posebno se posvetio zaštiti žena za vrijeme trudnoće i porođaja.

Za svoj akademski put 1780 studenata izabralo je Sveučilište u Mostaru, a od te brojke studenata prvih godina 1186 je žena, odnosno 66,6 %.

Sveučilište je u dva navrata ukupno [promoviralo 77 doktoranada](#), od kojih je 49,5 % žena.

Žene čine 64 % svih stalno uposlenih djelatnika na Sveučilištu, a zastupljenije su i na menadžerskim pozicijama na Sveučilištu u Mostaru (58,5 %).

6 ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI

6. ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI – Osigurati sanitarne uvjete i pristup pitkoj vodi za sve.

Sveučilište svojim nastavnim programima koji se odnose na zaštitu voda, istraživanjima i podizanjem svijesti o važnosti čiste vode pridonosi podizanju svijesti o ovom cilju. Neizostavna je činjenica kako je BiH jedna od najbogatijih država vodom. Točnije, sa skoro 10.000 m³ vode po stanovniku BiH je prva u regiji i peta u Europi. Neki od kolegija kroz koje studenti stječu adekvatno znanje povezano s ovim ciljem su: Hidrotehnika, Vodoopskrba i kanalizacija, Izvorišta i vodoopskrba, Gospodarenje vodama, Tehnologija i analiza voda, Higijena i sanitacija, Ekologija vode na kopnu u sklopu kojeg je obuhvaćen segment održivog upravljanja vodama prema propozicijama Okvirne direktive o vodama ODV-Water Framework Directive-2000/60/EC. U ožujku je [otvoren Cleantech HUB znanja](#) na Sveučilištu u Mostaru koji je osnovan u sklopu projekta *Creation of the Cleantech Knowledge Centre in BiH* čiji je glavni koordinator Sveučilište u Pečuhu, a u sklopu njega će djelovati stručnjaci iz područja upravljanja otpadom, upravljanja vodama, energetike i poduzetništva. Ured za projekte Sveučilišta u Mostaru organizirao je [studijski posjet Sveučilištu u Pečuhu](#) u sklopu ovog projekta.

Na lokalnoj završnoj konferenciji MED projekta Prijenos integralnoga upravljanja obalnim područjem za održivi turizam – COASTING PLUS, Vlada Hercegovačko-neretvanske županije i Dubrovačko-neretvanska županija potpisali su [Memorandum o razumijevanju „Obalno integrirano upravljanje za održivi turizam“](#), a jedan od supotpisnika je i Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru. Na Agronomskom i prehrambeno tehnološkom fakultetu djeluje [Zavod za ribarstvo, zoologiju i zaštitu voda](#) čija je temeljna misija povezivanje nastavnog i znanstveno-istraživačkog rada. Između ostaloga, Zavod vrši temeljna i primijenjena znanstvena istraživanja u okviru znanstvene grane zaštite voda čime se pruža studentima mogućnost upoznavanja s metodama bioloških istraživanja. Zavod pruža sve vrste konzalting usluga, provodi laboratorijska, terenska i daljinska ispitivanja sa svrhom izrade elaborata, studija na okoliš, monitoringa, edukacija itd. Studenti Sveučilišta praksu i vježbe iz kolegija otpadnih voda obavljaju na pročištaču otpadnih voda i laboratoriju za vode u gradu Ljubuškom, Federalnom zavodu za

javno zdravstvo te brojnim drugim relevantnim institucijama.

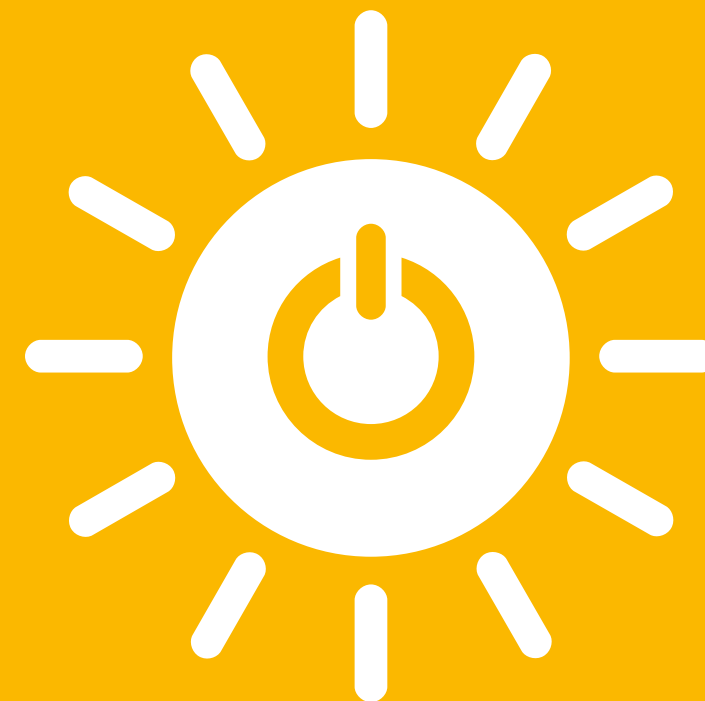
Na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije osnovan je [Građevinski istraživački centar](#) koji je u [2022. godini kroz svoje projekte izrađivao](#): elaborate, planove obrane od poplava, operativne planove u slučaju izvanrednih i incidentnih zagađenja, programe snabdijevanja vodom za piće, digitalne katastarske planove vodne infrastrukture, konstrukcije spremnika za vodu, hidrauličko modeliranje vodoop-

skrbnih sustava, revizije i idejna rješenja kroz koje se doprinosi osiguranju kvalitete vode te zaštiti vodnih dobara.

U okviru projekta [ECOBIAS](#), na Sveučilištu u Mostaru održan je Okrugli stol „[Vodeni krški ekosustavi - stanje i perspektive](#)“.

Temeljne smjernice ovog skupa bile su: problem povećane potražnje za vodom za sve namjene koja nastaje uslijed pritiska čovjeka, društva i okoliša te aktivnosti koje je potrebno poduzeti na dugoročnom očuvanju vodenih resursa.

7 PRISTUPAČNA ENERGIJA IZ ČISTIH IZVORA

7. PRISTUPAČNA I ČISTA ENERGIJA

– Osigurati svima pristup financijski dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji.

Studenti na Sveučilištu u Mostaru stječu znanje o održivim izvorima energije, tehnološkim inovacijama u energetske sektoru te o načinima proizvodnje, prijenosa i skladištenja energije kroz različite kolegije kao što su: Električna mjerenja, Elektromehaničke pretvorbe, Obnovljivi izvori energije, Prijenos i distribucija električne energije, Zaštita elektroenergetskog sustava, Energetska tržišta i ekonomika u energetici, Projektiranje električnih postrojenja. Zaštita okoliša i energetske certificiranje itd.

Studentski Centar Mostar koristi moderni sustav korištenja toplinske energije putem [solarnih panela](#). A solarni paneli koriste se i na Pokušalištu Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta na Kampusu II – Rodoč.

Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike (FSRE) kroz dugi period svog djelovanja ima bogatu i ostvarenu [suradnju s gospodarstvom](#), što rezultira brojnim znanstvenim i stručnim projektima, eksperimentima, elaboratima i ostalim poslovima

koji povezuju Fakultet, odnosno Sveučilište s realnim sektorom i okruženjem u kojem egzistira. Pored poduzeća iz realnog, ali i javnog sektora, FSRE njeguje suradnju i s drugim sebi srodnim obrazovnim i znanstveno-istraživačkim institucijama u zemlji i inozemstvu.

[Cleantech HUB znanja](#) koji djeluje od ožujka 2022. godine, između ostalog, okuplja stručnjake iz područja energetike. **Cleantech HUB znanja** Sveučilišta u Mostaru kroz zajedničke projekte i aktivnosti, uz pomoć stručnjaka sa Sveučilišta u Pečuhu, radi na identificiranju najvažnijih zagađivača i mogućnosti smanjenja emisije u okviru procjena stanja i analize budućih potreba, uspostavljanju suradnje s privatnim sektorom s ciljem povećanja ulaganja u tvrtke za čistu energiju, pružanju transparentnih i lako dostupnih informacija o čistoj energiji i čistim tehnologijama, podizanju svijesti o potrebi za ubrzavanjem inovacija vezanih za čiste energije proaktivnim sudjelovanjem u različitim društvenim aktivnostima, kataliziranju sinergijskog djelovanja putem javno-privatnih partnerstva koja postavljaju inovacijske ciljeve koji trebaju dovesti do realiziranja učinkovitih rješenja čiste energije i bržega usvajanja čistih energija, izgradnji povjerenja u rješenja i tehnologije za čistu energiju putem zajedničke Clean-tech platforme za analiziranje napretka u inovacijama, dijeljenje znanja i jačanje suradnje te razvoju načina za implementiranje projekata kroz partnerstva s privatnim i financijskim sektorom i drugim inicijativa-

ma kako bi se povećala potražnja za čistim tehnologijama i rješenjima.

Trenutačno je Sveučilište pokrenulo procedure formiranja [Laboratorija za obnovljive izvore energije](#) koji će imati vjetroturbinu i solarne konektore s ciljem edukacije studenata u području obnovljivih izvora energije.

Na Kampusu II uveden je niskoenergetski sustav pasivnog hlađenja, čija instalacija pridonosi ostvarenju ciljeva koji se odnose na okolišnu održivost jer pridonosi povećanju energetske učinkovitosti, smanjenju emisija CO₂ i korištenja neobnovljivih izvora energije te očuvanju kvalitete zraka. Zatim, na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije, u kontekstu energetske učinkovitosti postoji energetski učinkovit sustav grijanja i hlađenja prostora putem dizalica topline koje su ugrađene u zgradu. Dizalice topline su visoko učinkoviti sustavi za proizvodnju toplinske i rashladne energije koja se koristi za grijanje, hlađenje i pripremu potrošne tople vode. Stoga, dizalice topline predstavljaju energetski učinkovite uređaje te se na taj način pridonosi održivom razvoju, racionalnoj potrošnji energije i izravno se utječe na smanjenje emisije štetnih plinova.

**8 DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI RAST**

8. DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST

– Promicati uključiv i održiv ekonomski rast, punu produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve.

Osmi cilj održivog razvoja radi na promociji gospodarskog rasta te dostojanstvenog rada bez diskriminacije. Sveučilište u Mostaru je snažno opredijeljeno za dostojanstvo čovjeka u svakom pogledu pa tako i u radnim procesima.

Uzevši u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima koja, između ostalog, navodi i pravo čovjeka na rad, kao i činjenicu da je ista integralni dio Ustava BiH, Sveučilište ulaže maksimalne napore da zaštiti pravo na dostojanstven rad i koristi dostupne alate da ustraje na tom putu.

Sveučilište kroz [Etički kodeks](#) i [Pravilnik o radu](#) jasno pokazuje svoju opredijeljenost za promicanje vrijednosti specifičnih za sveučilišnu djelatnost u najširem smislu. Pravilnikom su uređena prava i obaveze koje proizlaze iz rada i po osnovi rada na Sveučilištu.

[Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru \(SUMIT\)](#) razvio je [Informacijski sustav za upravljanje ljudskim potencijalima](#) kako bi olakšao upravljanje ljudskim resursima na Sveučilištu u Mostaru.

Studenti teme ovog cilja obrađuju i usvajaju relevantno znanje kroz kolegije kao primjerice: Radno pravo, Međunarodno javno pravo, Kolektivno radno pravo, Socijalno pravo, Financijsko pravo i financijska znanost, Međunarodnopravna zaštita ljudskih prava, Sindikalno pravo, Europsko radno i socijalno pravo i dr.

Tim studenata Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru [sudjelovao je](#) i osvojio [prvo mjesto](#) na natjecanju [Unija Challenge 2022](#). Također, za studente Sveučilišta u Mostaru održani su [Dani otvorenih vrata - UniCredit Bank d.d.](#) kako bi se kroz druženje upoznali s bankarskim sustavom te im se kroz radionicu pomoglo pripremiti za tržište rada odnosno proces traženja posla. Studenti Sveučilišta u Mostaru imaju priliku i sudjelovati u programu [Mini MBA UniCredit banke](#). Nakon što je Ekonomski fakultet SUM-a potpisao [Memorandum o suradnji](#) s GS1, udruženjem za automatsku identifikaciju, elektronsku razmjenu podataka i upravljanje poslovnim procesima Bosne i Hercegovine, studenti ekonomije

imali su priliku čuti i o [GS1 standardima](#) te sudjelovati u nagradnom kvizu. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru je u suradnji s Agencijom za osiguranje depozita u BiH obilježio [Svjetski dan štednje](#). Također, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru potpisao je [Memorandum o suradnji](#) između Ureda za reviziju institucija u FBiH koji je otvorio priliku za stručno usavršavanje studenata u području revizije javnog sektora te [Memorandum o suradnji s Fondacijom Mozaik](#) koji otvara vrata za usavršavanje i osnaživanje mladih poduzetnika. Održano je predavanje [„From an Idea to a Successful Startup – Lean Startup Tools and Skills“](#), gdje su se sudionici predavanja upoznali s načinima rješavanja problema u svojoj *startup* tvrtki te načinima stvaranja inovativnih rješenja, temeljeno na matematičkoj teoriji.

Jedna od važnijih aktivnosti je i godišnja [Obuka za stjecanje računovodstvenih znanja](#) u organizaciji Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

U travnju 2022. održan je [XXIII. Međunarodni sajam gospodarstva u Mostaru](#) gdje je Sveučilište bilo jedan od 750 izlagača te aktivno sudjelovalo na tematskim konferencijama, stručnim skupovima, okruglim stolovima i nizu drugih aktivnosti.

Sveučilište u Mostaru je tradicionalno održalo [Gospodarski forum](#) u suradnji s Gospodarskom komorom FBiH, a ključne teme naglasile su važnost ekonomije i poduzetništva s ciljem razvoja.

Na Ekonomskom fakultetu publicira se časopis [Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru](#).

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

9. INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

– Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije.

Infrastruktura Sveučilišta u Mostaru stoji na raspolaganju svima, bilo da se radi o knjižnici, sportskim terenima, korištenju prostora i dr.

OBRAZOVANJE I STUDENTI

Neki od kolegija kroz koje studenti stječu kompetencije i znanja koja čine okosnicu ovog cilja su: Makroekonomija, Međunarodna ekonomija, Upravljanje proizvodom, Marketing inovacija, Razvoj web aplikacija, Cyberpolitika identiteti i komunikacijske inovacije te kroz studijske programe, primjerice: Proizvodno inženjerstvo, Konstruiranje i razvoj proizvoda, Programsko inženjerstvo i dr.

Na Sveučilištu su u upotrebi sveučilišne iskaznice koje imaju NFC čip koji omogućuje pristup računalnim sustavima Sveučilišta, a iste su uvezane s European student card sustavom – ESC.

Skupina studenata FSRE-a okupljena u [FSRacing team](#) je u procesu [izgradnje novog studentskog bolida](#), odnosno bolida

treće generacije i to u sklopu projekta [“Formula student”](#). Naš FSRacing team Sveučilišta je prvi tim iz Bosne i Hercegovine koji je sudjelovao na natjecanju.

Ukupno je 51 škola iz pet županija sudjelovala u projektu [Code challenge Hackathon by SUMIT](#), a u finale je prošlo 17 timova. Nagradni fond iznosio je ukupno 1 500,00 KM u kriptovalutama, a osnovni je cilj [projekta](#) potaknuti učenike na praktičnu primjenu znanja iz područja informacijskih tehnologija.

[Hackathon](#) je događaj na kojem se susreću kreativni, otvoreni, poduzetni ljudi iz različitih disciplina u jednodnevnom intenzivnom razvojnom sprintu te rade zajedno kako bi stvorili rješenje za određenu industriju, tehnologiju ili izazov. Cilj je stvoriti MVP, tj. Minimum Viable Product – verziju proizvoda, a ne prototip, tijekom događaja, čime se podržava održivost ideje.

Sveučilište kroz sporazume s [nastavnim bazama](#), kojih je trenutačno 137 potpisanih s različitim ustanovama i organizaci-

jama (bolnice, domovi zdravlja, instituti, centri, državna tijela, gospodarska društva, udruge itd.) provodi nastavne procese čime se ostvaruje izravan kontakt studenata s potencijalnim poslodavcima.

[Good Game Global d. o. o.](#) iz Zagreba i Sveučilište u Mostaru organizirali su [prvu Sveučilišnu esports ligu](#) u kojoj se natjecalo osam timova s četiri fakulteta, što svjedoči činjenici kako Sveučilište na tragu globalne digitalizacije prepoznaje i ide korak uz korak sa svjetskim novitetima.

Međunarodna udruga studenata građevinarstva IACES CP Mostar i Studentski zbor FGAG-a su organizirali [V. Međunarodnu konferenciju studenata građevinarstva](#)

[„Valja nama preko“](#), gdje je oko 150 studenata sudjelovalo na predavanjima, radionicama, kvizovima znanja na temu konferencije – Mostovi. Na Filozofskom fakultetu je svečano [otvorena Računalna učionica Gabriel Jurkić IT.O Room](#) u sklopu čijeg otvaranja je ITO kompanija predstavila i donirala studentima Sveučilišta uređaj za proširenu stvarnost Microsoft Hololens. Na [Akademiji likovnih umjetnosti](#) postoje [radionice](#) za obradu metala i stakla u sklopu kojih su osposobljene ljevaonica i radionica za izradu vitraja. Radionice za obradu metala i stakla studentima Akademije prostori su za stvaranje novih umjetničkih djela. Služe studentskoj praksi i otvorene

su za suradnju s gospodarstvom i drugim umjetnicima koji u njima mogu izrađivati vlastite umjetnine, a isto tako se i educirati kroz praktičnu primjenu.

INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u tri godine intenzivnog rada pozicionirao se kao lider u digitalizaciji cijele vertikale obrazovanja u Bosni i Hercegovini. O snazi i sposobnosti SUMIT-a govori podatak o potpisanom ugovoru s Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom CARNET na projektu *Omega* vrijednom više od 2 milijuna kuna gdje SUMIT radi okosnicu CARNET-ovih korisničkih sustava na projektu uspostave digitalno zrelih škola u Republici Hrvatskoj za 21. stolje-

će. CARNET Omega je sustav koji se radi u programu [e-Škole](#). Uz Omegu koja je središnji sustav razvija se i sustav za upravljanje elektroničkom poštom, upravljanje domenama, web-stranice za škole, sustav za dijeljenje i upravljanje dokumentima te sustav za upravljanje virtualnim poslužiteljima. U ovom trenutku SUMIT razvija i održava računalne sustave za preko 600.000 korisnika.

[Prvi sveučilišni „Smart Campus“ u Bosni i Hercegovini](#) postavljen je na Sveučilištu u Mostaru u suradnji s tvrtkama Ericsson Nikola Tesla, HT Eronet i SUMIT-om, a djeluje na najnovijoj NB IoT komunikacijskoj mreži. Sveučilište u Mostaru ima najmoderniju tehnologiju i senzore koji rade preko 4G mreže. Sustav može brojati osobe, životinje, slobodna parking mjesta, ali i pratiti

ponašanje osoba u kampusu. U nadgradnji ovog sustava uključeni su i studenti, uz vodstvo mentora iz SUMIT-a i iz tvrtke Ericsson Nikola Tesla. Studentima je omogućeno programsko sučelje (API), preko kojeg mogu izraditi, razvijati i testirati svoja vlastita rješenja te samim time učiti koristiti najnovije tehnologije i biti konkurentniji na tržištu rada.

U sklopu [Smart Campusa](#) na Sveučilištu je instalirana pametna kanta koja uz pomoć električne vage i ultrazvučnog senzora automatski detektira ako netko baca otpad u kantu.

Povodom Dana Sveučilišta 2022. godine te pete obljetnice Centra za informacijske tehnologije Sveučilišta SUM TV je objavio kratki film koji se može pogledati na [poveznici](#).

Sveučilište u Mostaru je partner [projekta Smart Heritage](#) u sklopu Interreg Adrion programa Europske unije. Projekt donosi digitalizaciju kulturne građe i niz kulturno-turističkih elemenata kojima će Mostar i Hercegovina dobiti zapaženo mjesto u jadranskoj regiji uz suradnju s projektnim partnerima iz Grčke, Italije i Albanije. Za infrastrukturni razvoj, prostorne kapacitete i razvojne projekte Sveučilišta u Mostaru u razdoblju 2021. – 2022. godine uloženo je više od 2.800.000,00 KM.

[e-ZBORNIK](#) je elektronički časopis Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Mostaru koji objavljuje znanstvene i stručne radove iz područja građe-

vinarstva, arhitekture i urbanizma, zaštite okoliša, geodezije, tehničkih znanosti te s njima povezanih područja.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Izaslanstvo Sveučilišta u Mostaru u okviru radnoga posjeta Izraelu potpisalo je [sporazum s Azrieli College of Engineering Jerusalem](#), kojim su omogućeni novi iskoraci u tehnologiji, *startupovima* i razmjeni znanja. Održano je predavanje [„From an Idea to a Successful Startup – Lean Startup Tools and Skills“](#), gdje su se sudionici predavanja upoznali s načinima rješavanja problema u svojoj startup tvrtki te načinima stvaranja inovativnih rješenja, temeljeno na matematičkoj teoriji.

Sveučilište u Mostaru sudjelovalo je na konferenciji [Cybertech Tel Aviv 2022](#) koja se održala u Izraelu koja služi kao najvažnija B2B platforma za umrežavanje u globalnoj cyberindustriji. Konferencija je mjesto za pokretanje poslovanja i učenje o najnovijim tehnološkim inovacijama, izazovima i rješenjima za borbu protiv prijetnji u globalnoj cybersferi.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske i Sveučilište u Mostaru organizirali su [panel-raspravu u sklopu Konferencije o budućnosti Europe](#) pod naslovom „Pripremajući se za sutrašnjicu: Globalna i regionalna uloga Europe u odgovoru na transnacionalne izazove“. Nakon potpisanoga sporazuma s Beijing

University of Civil Engineering & Architecture Sveučilište je pozvano da pristupi međunarodnomu konzorciju [Belt and Road Architectural University Consortium \(BRAUIC\)](#). Ovaj međunarodni konzorcij osnovan je na Pekinškome sveučilištu za građevinarstvo i arhitekturu s ciljevima izgradnje platforme za komunikaciju i suradnju sveučilišta te istraživanja inovativnog razvojnog mehanizma za arhitektonske discipline i sveučilišta. Konzorcij trenutačno broji 74 članica iz 28 država. Sveučilište je bilo [suorganizator pete konferencije Međunarodnog konzorcija BRAUIC-a](#).

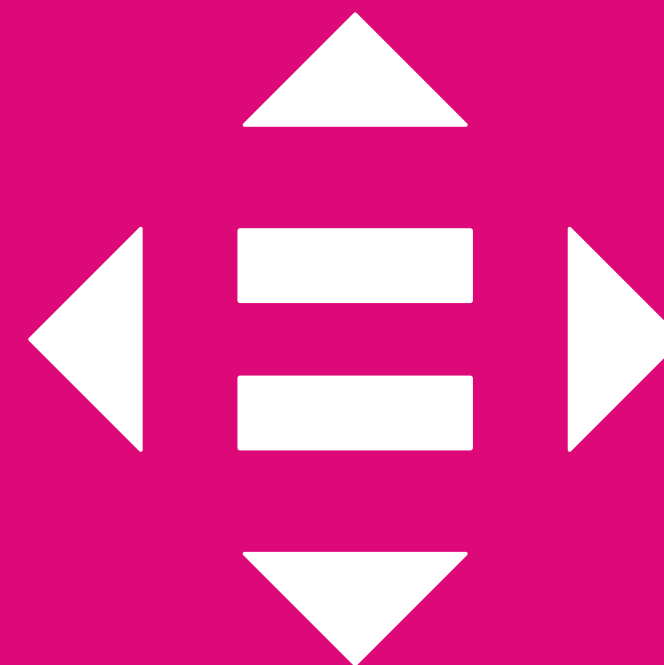
INDUSTRIJA

Na Fakultetu strojarstva, računarstva i elektrotehnike od 2019. godine potiče se koncept [Learning Factory](#) koji je zajednički nazivnik za više elemenata. U okviru projekta Learning factory, financirana sredstvima Europske unije kroz EU ProLocal program projekt preko Njemačke agencije za razvoj (GIZ), sveučilišna Tvornica učenja postala je dio međunarodne mreže tvornica za učenje koje pokrivaju proces edukacije uz primjenu novih tehnologija u industriji. Partneri u projektu su lokalne tvrtke i sveučilišta iz Njemačke.

Također na Fakultetu, strojarstva, računarstva i elektrotehnike Sveučilišta u Mostaru postoji Laboratorij za ispitivanje konstrukcija i analizu proizvoda – [LIKAP](#), za koji je nabavljen veliki broj moderne i visoko so-

fisticirane opreme i strojeva koji su glavni zamašnjak i pokretač pozitivnih trendova na relaciji akademija-gospodarstvo. Trenutačno je u tijeku projekt: [Razvoj metodologije za ispitivanje mehaničkog ponašanja aditivno izrađenog i topološki optimiziranog dizajna rešetkaste strukture temeljene na rubno-krilnoj jediničnoj ćeliji](#). Na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije osnovan je spin-off [Građevinski istraživački centar](#) koji je u ak. god. 2021./2022. godini potpisao 52 ugovora za izvođenje različitih radova koji uključuju projektiranje, reviziju, stručni nadzor, stručna mišljenja i elaborate, ispitivanje konstrukcija, energetska certificiranje i druge aktivnosti iz svog djelokruga. Od ostalih komercijalnih djelatnosti ključno je navesti primjer Medicinskog fakulteta kroz [Citogenetički laboratorij](#), [Laboratorij za molekularnu medicinu](#), [Centar za zdravstveni menadžment](#) te Kliniku za dentalnu medicinu. Na FPMOZ-u je uz potporu Vlade Republike Hrvatske opremljen [Informacijsko-tehnološki-inovacijski centar \(ITIC\) Nikola Tesla](#) – suvremeno opremljen kabinet za vježbe iz robotike, fizike i informatike. Također, postoji i [Laboratorij za prometnice i organizaciju građenja](#).

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

10 SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

10. SMANJENJE NEJEDNAKOSTI – Smanjiti nejednakost unutar pojedine države i između država.

Sveučilište u Mostaru održalo je svečanu sjednicu Senata u okviru Dana Sveučilišta i obilježavanja 45 godina djelovanja. Sjednici je u ime rektora otvorila Martina Stanić, studentica diplomskog Studija novinarstva na Filozofskom fakultetu. Martina je osoba sa stopostotnim oštećenjem vida registrirana u sveučilišnom Uredu za studente s invaliditetom te je [prva studentica s invaliditetom koja je u BiH obnašala funkciju glasnogovornice](#) Studentskog zbora Sveučilišta u Mostaru.

Na Sveučilištu djeluju vijeća koja imaju savjetodavnu ulogu, a jedno od njih je i [Vijeće za interkulturalnu suradnju i dijalog](#) koje je osnovano 2019. godine koje kroz svoj rad, smjernice i sveobuhvatno djelovanje potiče na jednakost, uključivost, solidarnost i ravnopravnost.

Sveučilište u Mostaru je snažno opredijeljeno za borbu protiv nejednakosti u svakom smislu, a jedan od mehanizama za isto je obrazovanje mladih kroz kolegije kao što su: Ljudska prava i sigurnost, Socijalni rad i djeca s teškoćama u razvoju, Socijalni rad s osobama s invaliditetom, Društveno odgovorno ponašanje, Marginalne skupine u društvu, Socijalna zaštita djece, Interkulturalno razumijevanje, Civilno društvo, Ljud-

ska prava i sigurnost, Hrvatski znakovni jezik, Zapošljavanje osoba s invaliditetom itd.

Na Sveučilišnom Kampusu implementiran je projekt [Smart Campus](#) koji, između ostalog, sadrži i arhitekturu parking sustava koji se sastoji od uređaja za detekciju zauzetoosti parking mjesta, nadzornih kamera, pametnih rampi i slično, a isto je važno zbog parkirnih mjesta predviđenih za osobe s invaliditetom.

Također, na Sveučilištu djeluje i [Savjetovalište Sveučilišta u Mostaru](#) i to kao sastavnica Filozofskog fakulteta, a svrha istog je pružanje različitih oblika potpore i pomoći svim studentima Sveučilišta. Savjetovanja se održavaju u prostorima Filozofskog fakulteta, a dostupna su individualna savjetovanja, skupna savjetovanja, a održavaju se i edukativne radionice te se distribuira materijal za samopomoć. U samom radu Savjetovališta sudjeluju i [studenti volonteri](#). Sveučilište je usvojilo [Plan rodne ravnopravnosti](#) koji je izrađen u skladu sa strateškim nacionalnim, europskim i svjetskim strategijama te politikama i kriterijima praćenja: Sustainable Development Goals (SDG), Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

(CEDAW) i Zakon o ravnopravnosti spolova (Bosna i Hercegovina).

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru održan je [Okrugli stol: „Govor mržnje u medijima u BiH”](#).

Na Sveučilištu djeluje i [Ured za studente s invaliditetom](#) koji je nastao u okviru Tempus projekta „Jednake mogućnosti za studente s posebnim potrebama u visokom obrazovanju“, a isti djeluje u dva ureda, odnosno na lokacijama oba Kampusa. Sveučilište je osiguralo asistente u nastavi za studente s invaliditetom, a studenti su oslobođeni plaćanja školarine. Također su postavljeni [natpisi na Brailleovom pismu](#) na svim ustrojbenim jedinicama (Dekanat, referade, uredi itd.).

Također, na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti se provodi [program osposobljavanja](#) za asistenta u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju. Kroz svoja dva ključna akta [Pravilnik o radu](#) i [Etički kodeks](#) Sveučilište promiče načela i vrijednosti koje u centar stavljaju pojedinca sa svim njihovim pravima te naglašava poštovanje svake osobe i njezina dostojan-

stva. Svaki član sveučilišne zajednice treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje.

U sklopu Studentskog zbora postoji institut [Studentskog pravobranitelja](#) koji prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava te po potrebi zastupa studente pred nadležnim tijelima Sveučilišta, savjetuje studente o ostvarivanju i zaštiti njihovih prava te sudjeluje u procesima izrade i izmjena akata koje usvaja Studentski zbor.

[Godišnjak Identiteti – Kulture – Jezici](#) objavljuje radove s redovite godišnje znanstvene konferencije Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru u suradnji s drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama iz države i regije.

U sklopu UNIGEM projekta na Sveučilištu je održan [„Trening nesvjesne pristranosti”](#) gdje su sudionici tijekom tri dana mogli čuti predavanja profesora sa Sveučilišta Stanford o raznim temama vezanim za pristranost i visoko obrazovanje kao i psihološku sigurnost.

11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

11. ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

– Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima.

UMJETNOST I KULTURNA BAŠTINA

Na FPMOZ-u se od 2014. godine održavala Likovna kolonija Krešimir Ledić na Kampusu II u Rodoču te ih je pod tim nazivom održano ukupno šest. Kroz nekoliko radnih dana umjetnici iz Bosne i Hercegovine i zemalja u okruženju stvaraju umjetnička djela koja se predstavljaju na radnoj izložbi na zatvaranju kolonije. Likovna kolonija Krešimir Ledić 2020. godine prerasta u [Sveučilišnu likovnu koloniju](#) čime Sveučilište postaje prvo u regiji s ovakvom vrstom umjetničkoga događaja. Stoga je tradicionalno u Sveučilišnoj Galeriji na Kampusu II održan [IX. Sveučilišni likovni simpozij](#). [Sveučilišna galerija](#) najsuvremeniji je izložbeni prostor u BiH, modularan i prilagodljiv, čak i za složene umjetničke projekte. Galerija ima vlastitu zbirku, urede, specijaliziranu knjižnicu za povijest umjetnosti koja već sada broji 800 naslova i muzejsku čuvaonicu za pohranu umjetnina sa svim sigurnosnim i konzervatorskim uvjetima. [Noć muzeja pod geslom „Muzeji – između stvarnog i digitalnog”](#) se po prvi put održala u Sveučilišnoj galeriji u organizaciji Sveučilišta i Hrvatskog muzejskog

društva. Održana je i izložba [Nogomet u suvremenoj umjetnosti](#) koja je okupila više od 30 akademskih umjetnika iz regije. U razdoblju ak. god. 2021./2022. održane su izložbe, znanstveno-stručna konferencija, predstavljanja knjiga, radionice za djecu, koncert i dr. s više od 3.000 posjetitelja. Uz potporu Goethe Instituta na Akademiji likovnih umjetnosti [održana je izložba „Paralelni svjetovi”](#).

Na Sveučilištu se provodio Projekt BK STONE (2019-2022) [„Higher Education-Enterprise platform for fostering, modernisation and sustainable growth in natural stone industry in Western Balkans”](#) čiji je cilj poticanje modernizacije i razvoja sektora kamena, ažuriranje nastavnih planova i programa, poticanje inovativne obuke temeljene na tehnologiji i praksi. Filozofski fakultet je uspješno realizirao projekt [„Uređenje okoliša oko arheološkog nalazišta Gradina”](#) za Općinu Posušje. Studij Arheologije Filozofskog fakulteta izdao je promotivnu [brošuru](#) čija je primarna namjena upoznati širu javnost s tom strukom te važnoj ulozi arheologije u zaštiti, očuvanju i valorizaciji kulturno-povijesne

baštine, odnosno resursa koji je prepoznat kao nositelj identiteta određenog prostora i zajednice. Između ostalog, u sklopu studija vrši se komercijalna djelatnost kao što je: izrada tehničke dokumentacije, primarna i sekundarna obrada arheološke građe, izrada stručnih elaborata, arheološki nadzor, zaštitna i sustavna arheološka istraživanja itd. Neki od projekata provedenih u 2022. godini su: Arheološko istraživanje pećine na Zaskoku (Novi vijek) te [Arheološko istraživanje prapovijesne kamene gomile na Petnjiku](#) (Rano i srednje brončano doba). Studenti arheologije provode [redovitu terensku nastavu](#) na dva arheološka nalazišta. Sveučilište u Mostaru imalo je ulogu projektnog partnera na projektu [„Održivo upravljanje i promicanje zajedničke kulturne baštine – SMART HERITAGE”](#), čija

je ukupna vrijednost 1,1 milijuna eura, a ciljevi su projekta promocija, valorizacija i zaštita kulturne baštine u sklopu kojega su održane brojne [radionice](#) i treninzi za studente, turističke djelatnike i stanovništva. Također je kreirana Kosača kulturna ruta te [web-platforma](#) na kojoj je prikazano 200 digitaliziranih dobara vezanih uz povijesnu obitelj Kosača.

OBRAZOVANJE I STUDENTI

Na Sveučilištu u Mostaru provode se pred-diplomski i diplomski studiji Povijest, Povijest umjetnosti, Arheologija, Arhitektura i urbanizam koji pokrivaju domenu cilja Održivi gradovi i zajednice. Već tradicionalno, petu godinu za redom, naši studenti Sveučilišta u Mostaru su u

sklopu projekta „[HNK Mostar za studente, studenti za HNK Mostar](#)” imali priliku iskoristiti svoje vaučere za besplatnu kazališnu predstavu. Ukupno je podijeljeno 12.000 vaučera, a projekt je realiziran uz financijsku pomoć Vlade Republike Hrvatske. U sklopu [Mostar film festivala na Sveučilištu](#) prikazivani su studentski filmovi, a ulaz je bio slobodan za sve studente, nastavno i nenastavno osoblje. Povodom [Nacionalnog dana svjesnosti o knjižnicama](#) u Bosni i Hercegovini na Sveučilištu su održane razne aktivnosti (radionice, promocije, dani otvorenih vrata, promocije online kataloga itd.). Sveučilište u Mostaru svojim otvorenim pristupom omogućava studentima, ali i građanima korištenje objekata kao što su: knjižnica, športski tereni, galerija, smart kampus itd. Sveučilište je pokrenulo postupak za [utemeljenje Teološko-katehetskoga instituta](#)

kao ustrojbene jedinice Sveučilišta. Teološko-katehetski institut osnovan je 1987. godine te ima obilježje visokoškolskoga znanstveno-nastavnog crkvenog učilišta teološko-katehetskih i religijsko-pedagoških znanosti na kojemu se poučava o bogoslovnim i filozofskim znanostima, religijskoj pedagogiji i katehatici te drugim društvenim i humanističkim znanostima koje pripadaju kršćanskoj i općoj kulturi. Od 1981. godine se publicira [časopis Hercegovina](#) u kojem se objavljuju neobjavljeni radovi iz humanističkih znanosti na temu povijesti, kulture i tradicije Hercegovine, a isti je referiran u bazama podataka: SCOPUS, ERIH PLUS; CEEOL, HRČAK, SLAVUS.

MEĐUNARODNA SURADNJA I PARTNERI

[Sveučilište za arhitekturu i tehnologiju Xi'an](#) iz Narodne Republike Kine postao je novi strateški partner Sveučilišta u Mostaru. Na osnovi ovog sporazuma u budućnosti je planirano pridruživanje Sveučilišta u Mostaru u Međunarodni savez arhitektonskih i tehnoloških sveučilišta *Put svile (Silk Road International Alliance of Architectural and Technological Universities)*. U travnju je održano predavanje veleposlanika Narodne Republike Kine u BiH Njegove Ekselencije Ji Pinga na temu [Global Development Initiative\(GDI\): China's answer to the question of our time](#). Sveučilište je zajedno s Pekinškim sveučilištem za građevinarstvo i arhitekturu omo-

gućilo realizaciju Pete konferencije BRAUIC konzorcija na temu [otpornih gradova i pametnog razvoja](#).

Studentice Sveučilišta sudjelovale su u ljetnoj školi „[Summer School on Sustainable Tourism](#)” u organizaciji UniAdriana na temu održivog turizma. Sveučilište u Mostaru igra značajnu ulogu u oblikovanju budućnosti grada Mostara kroz svoje [sudjelovanje u razvojnoj strategiji grada](#). Uključivanjem u proces kreiranja Strategije razvoja Grada Mostara, Sveučilište ima priliku dati doprinos razvoju grada u različitim područjima.

INFRASTRUKTURA

Na Sveučilištu u Mostaru u povodu obilježavanja Dana Sveučilišta [predstavljen je Leo Rover](#) koji je dio projekta *Smart Campusa*. *Leo Rover* pokretni je robot kojim se može upravljati preko mreže te ta platforma ima mogućnost proširivanja različitim senzori-

ma i omogućava razvoj platformi za primjenu u konkretnim poslovnim sustavima. *Leo Rover* u SUM Kampusu je projekt natjecateljskog karaktera gdje se studenti u timovima natječu u izgradnji programa za mobilnog robota. Jedna od tema za koju su se studenti prijavljivali u timovima je „Promet - primjena *Leo Rover* robota u prometu”, što uključuje rješenja [pametnog parkinga](#), autonomne vožnje i brojnih drugih tema. Sveučilište u Mostaru implementiralo je [projekt transformacije kampusa](#) koji obuhvaća strategiju razvoja ekološki osviještenih zelenih površina unutar kampusa, istovremeno promičući održivost kroz primjenu ekološki prihvatljivih materijala i energetske učinkovitih rješenja. Osim naglaska na očuvanju okoliša, stvoreno je i vizualno atraktivno okruženje za sve korisnike kampusa. Također, studentima Sveučilišta u Mostaru dostupni su i razni [sportski sadržaji i prostori](#).

**12 ODRŽIVA POTROŠNJA
I PROIZVODNJA**

12. ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

– Osigurati održive oblike
potrošnje i proizvodnje.

Sveučilište ovom cilju pridonosi kroz nastavne procese, točnije kolegije kao što su: Tehnologija vode i obrada otpadnih voda, Upravljanje održavanjem objekata, GIS u planiranju komunalne infrastrukture, Primjena GIS-a u upravljanju vodnim resursima, Zaštita okoliša i energetska efikasnost, Iskorištenje vodnih snaga, Urbani vodni sustavi, Inteligentni sustavi upravljanja, Grijanje i klimatizacija itd.

Kroz **Smart Campus** postavljene su i pametne prskalice koje na osnovi podataka sa senzora uz pomoć **Arduino Uno** pločice, koja preko interneta šalje podatke na poslužitelj, reguliraju dotok vode na zelene površine kampusa čime Sveučilište regulira potrošnju vode za zalijevanje kroz inovativna rješenja. Također je postavljena i nova suvremena meteorološka stanica koja kontinuirano u intervalima od 15 minuta prati podatke, a podaci sa senzora za pametno zalijevanje koriste se za prediktivni model, koji na osnovi podataka s meteorološke stanice automatski predviđa trenutak kada je potrebno zalijevati zelene površine. Sveučilište je s partnerima organiziralo znanstveno-stručnu konferenciju "**Dobro**

upravljanje i pametno gospodarenje otpadom – 4ADA" u sklopu koje su brojni izlagači svojim znanjem i iskustvom pokušali dati konkretne odgovore na problematiku neadekvatnog zbrinjavanja otpada na hercegovačkom kršu, s naglaskom na moguće posljedice deponije ADA.

Sveučilište u Mostaru je prvi put krenulo u izradu Izvješća o napretku u implementaciji ciljeva održivog razvoja za akademsku 2021./2022. godinu.

13 ZAŠTITA KLIME

13. ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

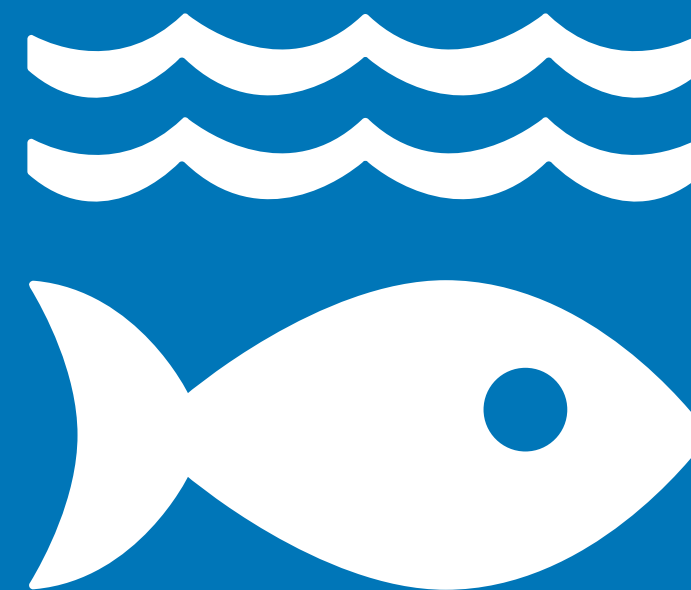
– Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih negativnih utjecaja.

Studenti na Sveučilištu u Mostaru imaju priliku slušati kolegije povezane s klimom i klimatskim promjenama kao što su: Zaštita voda i okoliša, Dinamika atmosfere i mora, Klimatologija, Primijenjena geoekologija, Ekološki kriminalitet te Politika zaštite okoliša. Održana je [radionica](#) o vodama u sklopu osnivanja Cleantech Hub-a znanja u online formatu na temu klimatskih promjena i ljudskog utjecaja u sektoru voda, zahtjeva razvoja sektora kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda sa stajališta klimatskih promjena itd.

[Cleantech HUB](#) radi na okupljanju institucija vlasti na svim razinama, javnih tijela, privatnoga sektora, investitora i akademske zajednice za postizanje i jačanje suradnje s ciljem razvoja i implementiranja inovacija čiste energije kao dijela žurnoga i trajnoga odgovora na klimatske promjene.

U okviru mreže H2020 projekta [Scientix 4](#), CARNET je u suradnji s Centrom za promociju nauke (Srbija) i Sveučilištem u Mostaru organizirao [natjecanje pod nazivom SEE \(South-East Europe\) Eco-STEAM Challenge](#), posvećeno adaptaciji i ozelenjivanju

škola u kontekstu klimatskih promjena. U natjecanju su sudjelovali timovi mentora i učenika iz ukupno 12 škola, a glavni cilj je bio podizanje svijesti o učincima klimatskih promjena te upoznavanje s mogućnostima njihova ublažavanja. Tijekom svibnja nastavnici mentori zajedno s grupom učenika 7. i 8. razreda u razdoblju od tri tjedna vršili su mjerenja temperature i vlage te bilježili vremenske pojave u okolišu svoje škole. Nakon izvršenih mjerenja timovi iz svih škola napravili su usporedbu dobivenih rezultata s rezultatima iz prijašnjih godina te na temelju toga izradili prijedlog na koji se način mogu ublažiti klimatske promjene u okruhu njihovih škola.

14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

14. OČUVANJE VODENOG SVIJETA

– Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj.

Na Sveučilištu se održavaju kolegiji: Ekologija voda na kopnu, Hidrobiologija, Ribarstvo, Ekologija mora, Ekologija protista, Akvakultura, Primijenjena hidrogeografija, Zaštita voda i okoliša, Flora i vegetacija kopnenih voda, Primijenjena geoekologija i dr.

Djelatnici SUM-a obavljaju poslove [biološkog monitoringa površinskih voda](#) na vodnom području Jadranskog mora u FBiH, čiji je naručitelj Agencija za vodno područje Jadranskog mora.

U sklopu [Znanstveno-istraživačkog laboratorija „Ruđer Bošković”](#) provodi se monitoring okolišnih parametara za kvalitetu zraka, kopnenih i priobalnih voda, a kroz [Laboratorij za hidrotehniku i geotehniku](#) se kroz izvođenje laboratorijskih vježbi i praktičan rad studenti upoznaju s izvođenjem nekoliko vrsta ispitivanja tla, podzemnih voda, provodljivosti podzemnih voda i dr.

U sklopu APTF-a djeluje [Zavod za ribarstvo, zoologiju i zaštitu voda](#) čija je temeljna misija povezivanje nastavnog i znanstveno-istraživačkog rada. Zavod vrši temeljna i primijenjena znanstvena istraživanja u okviru različitih disciplina

navedenih znanstvenih grana čime se studentima pruža mogućnost upoznavanja s metodama bioloških istraživanja na terenu. Također, Zavod pruža konzalting usluge, provodi laboratorijska, terenska i daljinska ispitivanja s ciljem izrade ribarskih osnova, stručnih elaborata i studija na okoliš, provodi monitoring program u cilju nadzora i procjene stanja živih resursa voda kao i ispravnosti hrane iz voda te obavlja stručne poslove zaštite voda.

Na Sveučilištu se provodi projekt [Development of master curricula in ecological monitoring and aquatic bioassessment for Western Balkans HEIs/ECOBAS \(2020-2023\)](#) u sklopu kojeg se na FPMOZ-u održao [Okrugli stol „Vodeni krški ekosustavi-stanje i perspektive”](#) u svrhu očuvanja našeg prirodnog naslijeđa koji živi u vodama. Ovakvi projekti naglašavaju važnost suradnje javnog i privrednog sektora te akademske zajednice iz područja biomonitoringa voda.

15 OČUVANJE ŽIVOTA NA ZEMLJI

15. OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU

– Očuvati, obnavljati i promicati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, spriječiti širenje pustinje, zaustaviti i obrnuti proces degradacije tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti.

U pogledu ovog cilja na Sveučilištu se izvodi nastava iz kolegija: Fiziologija bilja, Zaštita bilja u ekološkoj poljoprivredi, Održivi razvoj i turizam, Forenzična analiza požara, eksplozija i masovnih katastrofa, Ekologija urbanih ekosustava, Osnove agroekologije i zaštite okoliša, Ekološki kriminalitet, Geološki problemi u turizmu itd.

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru kroz projekt [HarISA](#) radi harmonizaciju doktorskih studija u području biljnog zdravlja u održivoj poljoprivredi.

Kroz [SmartCampus](#) na Sveučilištu, gdje se studenti u timovima natječu u izgradnji programa za mobilnog robota Leo Rovera, neke od tema za prijavu studentskih timova bile su upravo „Poljoprivreda - primjena Leo Rover robota u poljoprivredi od nadziranja usjeva do pametnog prepoznavanja

bolesti usjeva i brojnih drugih primjena“ te „Ekologija - primjena Leo Rover robota za smanjenje Co2 potrošnje“.

Spin off GIC Građevinskog fakulteta proizvodio je nekoliko projekta relevantnih za ovaj cilj: [Izrada plana navodnjavanja u Hercegovačko neretvanskoj županiji – određivanje potencijala podzemnih voda, Projektiranje uređenja dijela obalnog pojasa u Neumu te Ispitivanje prolaza za životinje na Koridoru Vc.](#)

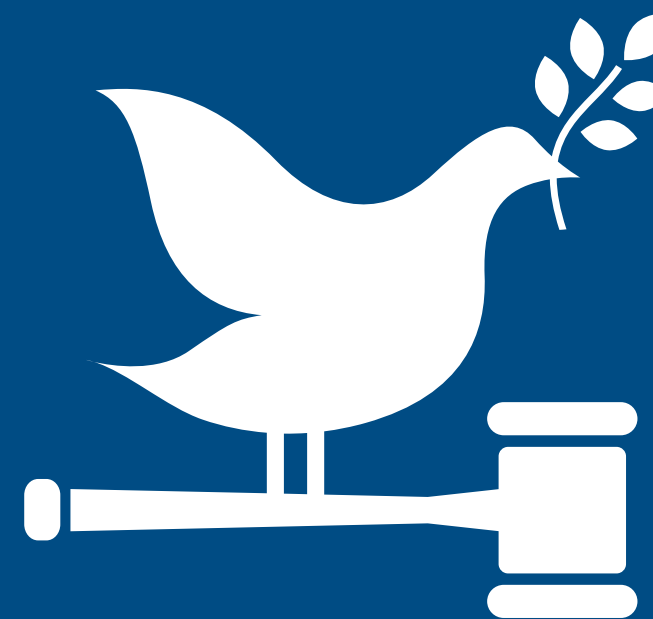
Na Kampusu se nalazi [pametna kanta](#) koja uz pomoć električne vage i ultrazvučnog senzora automatski detektira proces odlaganja otpada u kantu čime Sveučilište predano radi na modernim rješenjima zaštite kampusa, a posljedično i okoliša u cjelini. Također se u sklopu [Smart Kioska](#) prati količina vlage u tlu korištenjem Watermark 200SS senzora. A Kampus je bogatiji i za

suvremenu meteorološku stanicu te pametne prskalice.

U sklopu cjeloživotnog obrazovanja na APTF-u se održava: Program cjeloživotnog obrazovanja za osposobljavanje pratitelja životinja u prijevozu, program osposobljavanja lovaca za prvi pregled odstrijeljene

divljači te ITC u poljoprivredi – trening za poljoprivredne proizvođače, savjetodavce. Održana je [Ekološka pravna klinka](#) čiji je cilj bila edukacija 40 studenata o ekološkom pravu, a u suradnji s nevladinim sektorom, OSCE-om i Pravnim fakultetima u Sarajevu i Mostaru.

**16 MIR, PRAVDA I
SNAŽNE INSTITUCIJE**

16. MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

– Promicati miroljubiva i socijalno uključiva društva za održivi razvoj, osigurati dostupnost pravosuđa svima te izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.

Studenti stječu znanja i vještine relevantne za ovaj cilj primarno kroz [Pravni fakultet](#), odnosno studije Prava te Kriminalistike i sigurnosnog menadžmenta, a potom kroz [Debatni klub](#) te [Moot Court Klub](#) koji tradicionalno sudjeluje na [Moot Court natjecanjima](#). Važno je naglasiti kako studenti Kriminalistike i sigurnosnog menadžmenta imaju obvezne praktične vježbe u Laboratoriju forenzike što osigurava jačanje kompetencija naših studenata i njihovu veću konkurentnost na tržištu rada.

U akademskoj 2021./2022. godini pokrenut je jednogodišnji [specijalistički sveučilišni studij „Suvremeni sigurnosni izazovi“](#). Nositelj studija je Sveučilište u Mostaru uz podršku međunarodnih akademskih partnera Sveučilišta i partnera iz institucija Bosne i Hercegovine. Studijski program polazi od važnih spoznaja povezanih sa suvremenim konceptom razumijevanja

sigurnosti. Kroz ovaj studijski program nudimo relevantna znanja o suvremenom globalnom terorizmu i nasilnom ekstremizmu, suvremeno organiziranom kriminalitetu i korupciji, prijetnjama informacijsko-komunikacijskim sustavima, hibridnim prijetnjama, suvremenim geopolitičkim tendencijama itd.

U srpnju je izašao novi broj [Studentskog časopisa Pravnog fakulteta MERITUM](#), a Pravni fakultet publicira: [Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“](#) te [Zbornik radova Pravnog fakulteta](#).

Na Pravnom fakultetu održano je [državno natjecanje u simuliranom suđenju pred Europskim sudom za ljudska prava](#) lus versus iustitiam u [Sudnici za simulirano suđenje](#) Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru koja osigurava primjenu stečenih znanja u konkretnim pravnim slučajevima iz sudske

prakse te svojevrsno potiče kreativnost budućih pravnika i pruža neophodnu praktičnu dimenziju obrazovanja.

Održan je [seminar](#) Udruge studenata Pravnog fakulteta ELSA-e na temu „Rat u Ukrajini i međunarodno pravo“, a Sveučilište je skupa s 13 Europskih institucija visokog obrazovanja u lipnju bilo [suorganizator Međunarodnog okruglog stola](#) na temu *War in Ukraine: Consequences for the World*. [Studenti Pravnog fakulteta sudjelovali su na VIII. Državnom natjecanju u simulaciji suđenja iz područja kaznenog prava i XVI. Regionalnom Moot Court natjecanju pred Europskim sudom za ljudska prava te održali tradicionalnu manifestaciju „Dani prava i kriminalistike 2022“.](#)

Ekonomski fakultet potpisao je [Memorandum o suradnji s Uredom za reviziju institucija u FBiH](#) čime se otvaraju mogućnosti stručnog usavršavanja studenata, organizacije zajedničkih skupova, suradnje na unaprjeđenju i izradi nastavnih programa i edukacija s fokusom na teme iz područja revizije javnog sektora.

U rujnu 2022. godine Pravni fakultet je s [Nacionalnim Centrom za državne sudove](#) potpisao memorandum o razumijevanju kojim se uređuju uvjeti suradnje stranaka na [projektu JUST-ED](#) koji će se implementirati u BiH, između ostalog, i o međusobnoj suradnji s partnerskim pravnim fakultetima. Cilj projekta je izgradnja kapaciteta studenata prava da djeluju kao budući

praktičari u pravosuđu i jačanje kapaciteta pravnih fakulteta za izvođenje kliničke nastave koja priprema studente za odgovornosti suca, tužitelja, odvjetnika putem učenja utemeljenog na praksi.

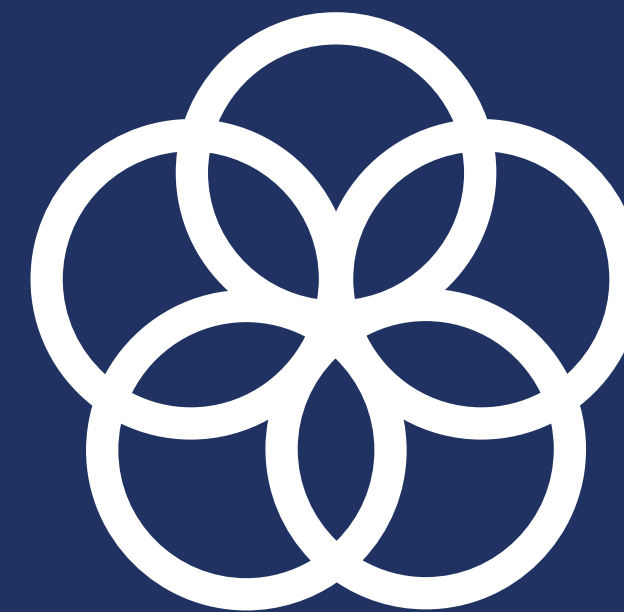
Sveučilište priznaje akademsku slobodu temeljnim uvjetom i obilježjem u procesu podučavanja, znanstvenoga istraživanja, umjetničkoga rada i stipendiranja. Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju biti vođeni idejom slobode znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva te izvršavati svoje tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu odgovornoga, objektivnoga i poštenoga traganja za istinom te stjecanja i distribucije znanja. Sveučilište podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja kao temeljnu vrijednost u svim

segmentima sveučilišnoga života i rada, a isto je ugrađeno u [Etički kodeks](#) te druge relevantne sveučilišne [propise](#).

Studenti Sveučilišta sudjelovali su na II. Školi medijskog prava pod nazivom „[Freedom of Expression on Social Networks: Influential Users and Prohibited Speech](#)”. Sveučilište, Studij novinarstva i Studij odnosa s javnošću Filozofskoga fakulteta u povodu [obilježavanja Svjetskoga dana slobode medija](#), kojemu je glavni cilj podizanje svijesti o važnosti medijskih sloboda i njezinih temeljnih načela, organizirali su Otvoreni studio na Trgu hrvatskih velikana. Na Pravnom fakultetu je u akademskoj 2021./2022. prvi ciklus obrazovanja završilo 165 studenata, drugi ciklus 192 studenata, a treći ciklus njih 13.

Izvješće o ciljevima održivog razvoja
Sveučilište u Mostaru 2021./2022.

17 PARTNERSTVOM DO CILJEVA

17. PARTNERSTVOM DO CILJEVA – Ojačati način provedbe, te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj.

Svrha ovog cilja je ojačati sredstva provedbe i revitalizirati globalno partnerstvo u svrhu održivog razvoja. Partnerstva su nezaobilazna za uspješnu implementaciju ciljeva održivog razvoja.

Kao strateški partner županijama, gradovima i općinama diljem FBiH, Sveučilište aktivno surađuje s vlastima i zajednicom, a samo uključivanje akademske zajednice je od iznimne važnosti zbog multidisciplinarnog pristupa. Sveučilište je kroz ak. god. 2021./2022. aktivno sudjelovalo u [strategiji razvoja Hercegovačko-neretvanske županije](#) i [Grada Mostara](#) te intenziviralo suradnju sa partnerom [Županijom Posavskom](#). Potpisani su sporazumi o suradnji na znanstvenom, umjetničkom, istraživačkom, obrazovnom, razvojnom i stručnom području Sveučilišta s [Općinom Kupres](#) te s [Općinom Čitluk](#). Nadalje, Sveučilište je potpisalo [sporazum o razumijevanju i zajedničkom radu na unapređenju uvjeta studiranja studenata s invaliditetom](#) s Univerzitetom u Sarajevu, Univerzitetom Istočno Sarajevo, Univerzitetom u Banjoj Luci, Univerzitetom u Beogradu i Univerzitetom u Novom Sadu.

Dr. sc. Mirna Raič, doc., s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije SUM-a

[dobitnica je nagrade Danubius Young Scientist Award 2021., kao jedina mlada znanstvenica iz Bosne i Hercegovine](#). Ovu nagradu dodjeljuje Federalno ministarstvo za obrazovanje, znanost i istraživanje Austrije zajedno s Institutom za dunavsku regiju i Centralnu Europu. Sveučilište je ponosno na prvu generaciju diplomanata [Zajedničkog diplomskog studija politologije Sveučilišta u Mostaru i Sveučilišta „Matej Bel“](#).

U suorganizaciji s Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Sveučilište je organiziralo treći po redu Međunarodni znanstveno-stručni skup [Znanost, znanstvena komunikacija i časopisi](#).

Sveučilište trenutačno broji 137 potpisana sporazuma s nastavnim bazama i drugim organizacijama, a samo u akademskoj godini 2021./2022. potpisano je 40 novih međusveučilišnih sporazuma. Također, Sveučilište u Mostaru se 2021./2022. pridružilo mrežama: PETRA-E, EUA Council for Doctoral Education, [EUPeace](#).

[Projekt Sustainable University of Mostar's Enlargement Policies of Western Bal-](#)

[kan](#) (SUM EP WeB) je Erasmus+projekt u sklopu Jean Monnet Modulea. Projekt se bavi politikama proširenja Europske Unije prema zemljama Zapadnog Balkana i problematizira 14 prioriternih točaka. SUM EP WeB izvodi Studij politologije Filozofskog fakulteta i trajat će tri godine (do 2025.). Projekt se sastoji od predmeta koji se bavi politikama proširenja Europske Unije i niza radionica i okruglih stolova na istu tematiku. Također, Sveučilište je sudjelovalo na [Međunarodnom skupu „Think-and-Do Dialogue in Belgrade: Universities as Drivers of Sustainability“](#) u sklopu kojeg su održani paneli: Sveučilišta kao pokretači održivosti:

glasovi studenata i Implementacija ciljeva održivog razvoja u sveučilišnim nastavnim planovima i programima.

Tradicionalna konferencija Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, [PR, Media and Sports Days Mostariensis](#) organizira se u suradnji s regionalnim i europskim partnerima uz podršku renomiranih poduzeća i vladinih institucija što pridonosi jednoj sinergiji između akademije, društva i gospodarstva s fokusom na razmjenu znanstvenih spoznaja iz relevantnog područja.

